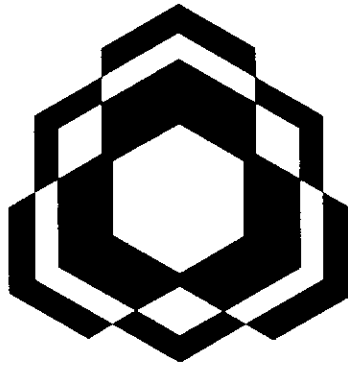

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
KRAJOWEJ SPÓŁDZIELCZEJ KASY OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWEJ
ZA ROK 2019**

SKOK

SPIS TREŚCI

Dział I. Informacje ogólne.	3
Dział II. Sytuacja SKOK w roku 2019.	3
Dział III. Działalność Kasy Krajowej.	4
Rozdział 1. Działania stabilizacyjne.	4
Rozdział 2. Kontrola i lustracja.	5
Rozdział 3. Prace legislacyjne.	6
Rozdział 4. Działalność szkoleniowa i wydawnicza, związana z działalnością SKOK.	14
Rozdział 5. Standardy świadczenia usług przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.	15
Rozdział 6. Działalność operacyjna i rozliczeniowa, współpraca z Biurem Informacji Kredytowej oraz Biurem Informacji Gospodarczej.	18
Dział IV. Zasady Ładu Korporacyjnego.	20
Dział V. Współpraca z instytucjami krajowymi i zagranicznymi.	23
Rozdział 1. Instytucje krajowe.	23
Rozdział 2. Instytucje zagraniczne.	23
Dział VI. Kadry.	24
Dział VII. System kontroli wewnętrznej.	25
Dział IX. Instytucje działające w ramach struktury SKOK.	26
Dział X. Wyniki finansowe Kasy Krajowej za rok 2019 – realizacja założeń budżetowych.	27
Dział XI. Przewidywane warunki realizacji wyniku finansowego w roku 2020.	28
Dział XII. Ocena realizacji <i>Kierunków działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2018-2019</i>	29
Dział XIII. Raport dotyczący ryzyka.	30
Dział XIV. Rezerwy tworzone na sprawy sądowe oraz odpisy aktualizujące.	31
Dział XV. Ciała statutowe Kasy Krajowej.	32
Rozdział 1. Zarząd Kasy Krajowej.	32
Rozdział 2. Rada Nadzorcza Kasy Krajowej.	32
Rozdział 3. Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej.	32
Rozdział 4. Komisja Funduszu Stabilizacyjnego Kasy Krajowej.	33
Dział XVI. Zdarzenia istotne, które nastąpiły po zakończeniu roku obrotowego.	33
Dział XVII. Podsumowanie.	33

Dział I. Informacje ogólne.

Sprawozdanie Zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej z działalności Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej zostało sporządzone na podstawie art. 49 ust. 1-2, 3-3a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (dalej jako: ustawa o rachunkowości) oraz § 38 ust. 2 Statutu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (dalej jako: Statut).

W 2019 roku Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa (Kasa Krajowa) skupiała swoją działalność na realizacji zadań ustawowych i statutowych oraz wykonywała liczne obowiązki informacyjno-sprawozdawcze, w szczególności wobec: SKOK, Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej jako: BFG) i Narodowego Banku Polskiego (dalej jako: NBP).

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dalej jako: ustawa o skok) oraz § 3 ust. 1-3 Statutu, głównym celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej zrzeszonym w niej SKOK oraz sprawowanie nad nimi kontroli dla zapewnienia bezpieczeństwa oszczędnościom zgromadzonym w kasach. Kasa Krajowa zobowiązana jest również do podejmowania działań na rzecz zapewnienia zgodności działalności kas z przepisami prawa.

W wykonywaniu powyższych zadań, Kasa Krajowa udziela SKOK pomocy stabilizacyjnej, prowadzi czynności kontrolne w SKOK oraz tworzy Centrum Compliance SKOK, którego zadaniem jest wsparcie kas w prowadzeniu działalności zgodnie z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi. Prowadzenie tych działań wspierają czynności w zakresie analitycznej kontroli „zza biurka”, które umożliwiają bieżącą analizę sytuacji finansowej w SKOK, w tym dla celu opiniowania programów postępowania naprawczego Kas a przeprowadzane są na podstawie danych finansowych przekazywanych przez SKOK do Kasy Krajowej.

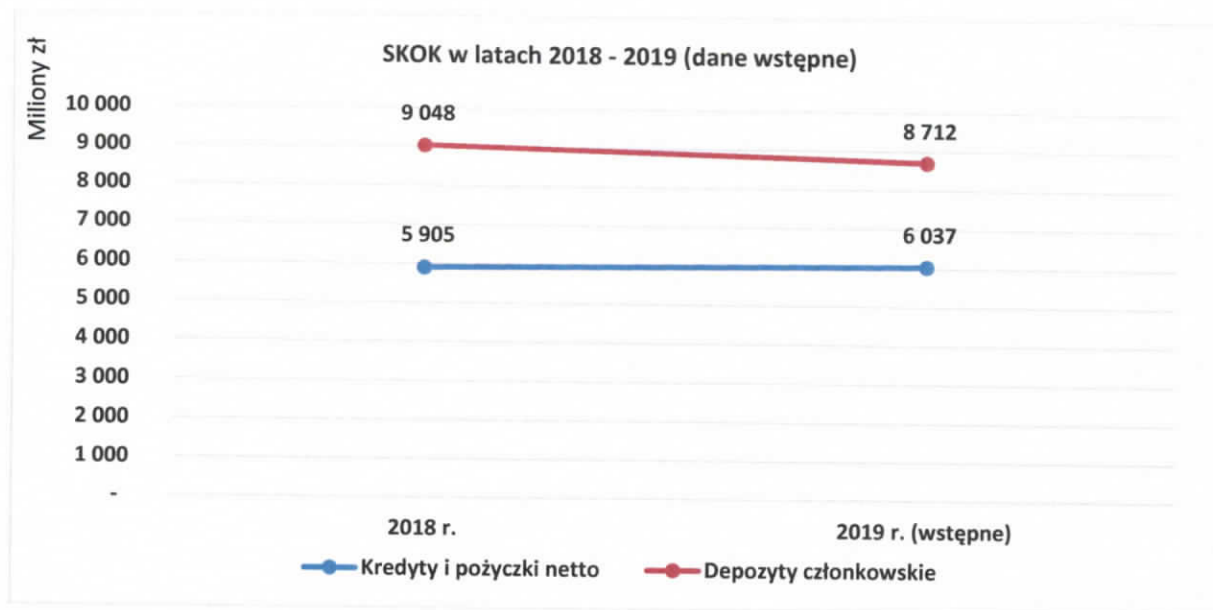
Kasa Krajowa realizuje na rzecz SKOK także pozostałe działania wskazane w art. 44 ustawy o skok, w szczególności w zakresie: reprezentacji interesów kas przed organami administracji państwowej, a także w organizacjach międzynarodowych, opiniowania aktów prawnych, zapewnienia doradztwa prawnego, organizacyjnego i finansowego, prowadzenia szkoleń i działalności wydawniczej, opracowywania standardów świadczenia usług, prowadzenia dokumentacji oraz systemów informatycznych, udzielania SKOK pożyczek i kredytów, przyjmowania lokat, wypełniania za SKOK obowiązków informacyjnych wobec NBP. Kasa Krajowa pośredniczy również w przeprowadzaniu rozliczeń członków SKOK oraz jest wydawcą kart płatniczych dla członków SKOK.

Kasa Krajowa, w wykonaniu swoich ustawowych i statutowych zobowiązań, opracowuje wzorce umowne, dotyczące świadczenia usług na rzecz SKOK.

Dział II. Sytuacja SKOK w roku 2019.

Na koniec okresu sprawozdawczego liczba SKOK prowadzących działalność operacyjną wynosiła 25. W stosunku do roku 2018 liczba kas zmniejszyła się o 4 SKOK. Jedna kasa została przejęta przez bank natomiast 3 kasy połączyły się z innymi SKOK. W roku 2019, aktywa SKOK prowadzących działalność operacyjną – w stosunku do roku 2018 – obniżyły się o 1,5%, wartość depozytów członkowskich obniżyła się o 3,7%, natomiast o 0,77% wzrosła wartość udzielonych pożyczek i kredytów brutto.

Liczba SKOK prowadzących działalność operacyjną w latach 2018 – 2019	
12. 2018 r.	12. 2019 r.
29	25

Oprócz usług depozytowych i pożyczkowo - kredytowych, SKOK prowadzą także dla swoich członków rachunki oszczędnościowo - rozliczeniowe. Rachunki oferowane są zarówno osobom fizycznym, nieprowadzącym działalności gospodarczej, jak i prowadzącym działalność gospodarczą oraz podmiotom, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o skok. W SKOK rozwijane są również usługi powiązane z rachunkami, takie jak usługi bankowości elektronicznej e-SKOK oraz bankowości mobilnej. Członkowie SKOK mogą również korzystać z kart płatniczych Visa. Według stanu na koniec 2019 roku wydano 156 tys. kart płatniczych – dane na podstawie raportu przedłożonego przez Cardera Sp. z o.o.

Na koniec 2019 r. we wszystkich SKOK prowadzących działalność operacyjną działały organy statutowe. Według wstępnych wyników za 2019 r., kasy prowadzące działalność operacyjną wygenerowały zysk netto w kwocie 10,65 mln zł. Dokonując porównania z poprzednim okresem sprawozdawczym, w roku 2018 kasy, w których na dzień 31 grudnia 2018 r. działały organy statutowe, wygenerowały zysk netto w kwocie 80,03 mln zł.

Współczynnik wypłacalności wszystkich Kas prowadzących działalność operacyjną na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniósł 6,27% przy wymogu określonym na poziomie 5%.

Dział III. Działalność Kasy Krajowej.

Głównym celem działalności Kasy Krajowej jest zapewnienie stabilności finansowej spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, a w szczególności udzielanie SKOK wsparcia finansowego ze środków funduszu stabilizacyjnego oraz sprawowanie kontroli nad kasami dla zapewnienia bezpieczeństwa zgromadzonych w nich oszczędności oraz zgodności działalności kas z przepisami prawa.

Rozdział 1. Działania stabilizacyjne.

Działalność Kasy Krajowej w zakresie udzielania spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym pomocy ze środków funduszu stabilizacyjnego, regulowana jest przepisami ustawy o skok, które jednoznacznie wskazują na wyłącznie dwa źródła zasilania funduszu stabilizacyjnego: podstawowe, którym są wkłady SKOK oraz uzupełniające - przynajmniej 90% nadwyżki bilansowej Kasy Krajowej. Środki finansowe pochodzące z innych źródeł niż wyżej przywołane, pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej, zgodnie ze stanowiskiem KNF, mogą być wykorzystane na działalność stabilizacyjną w rozumieniu art. 42 ustawy o skok, przy czym nie mogą one służyć bezpośredniemu zasilaniu funduszu stabilizacyjnego Kasy Krajowej. W konsekwencji w dalszym ciągu Kasa Krajowa utrzymuje zaangażowane pomocowe w kasach, pochodzące ze środków pozyskanych w latach wcześniejszych w wyniku zaciągnięcia pożyczki z Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych SKOK (obecnie: Saltus Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych; dalej jako: Saltus TUW) oraz emisji obligacji.

Wszelka pomoc stabilizacyjna dla SKOK udzielana jest po uzyskaniu opinii Komisji Funduszu Stabilizacyjnego, będącej ciałem opiniodawczym Zarządu Kasy Krajowej. Mimo, że ustawa o skok wymaga takiej opinii wyłącznie w przypadku pomocy z funduszu stabilizacyjnego, Zarząd Kasy Krajowej uznał za zasadne jej uzyskiwanie także w przypadku pomocy stabilizacyjnej finansowanej z pozostałych źródeł. Zarząd stoi na stanowisku, iż uzyskiwanie takich opinii jest pożądane, celem wypracowania najdalej idącego obiektywizmu w zakresie wysokości i formy pomocy udzielanej poszczególnym kasom.

Działania Kasy Krajowej w obszarze udzielania kasom pomocy stabilizacyjnej, dążyły przede wszystkim do zapewnienia i utrzymywania przez SKOK-i wskaźnika, o którym mowa w art. 74c ust.1 ustawy o SKOK, tj. wyrażonego procentowo stosunku funduszy własnych do wartości aktywów na poziomie co najmniej 1% oraz utrzymania nadwyżki aktywów SKOK nad zobowiązaniami, by nie doszło do sytuacji określonej w art. 74k ustawy o SKOK, a także wspierały SKOK w prowadzeniu działań naprawczych opisanych w realizowanych przez SKOK-i programach postępowania naprawczego, mających na celu poprawę rentowności działalności SKOK i efektywniejsze pokrycie straty z lat ubiegłych, a także wsparcie procesów łączeniowych.

W okresie sprawozdawczym Kasa Krajowa przyznała pomoc stabilizacyjną na rzecz kas w formie objęcia w SKOK udziałów nadobowiązkowych do kwoty 4,6 mln zł, a wypłaciła 4,4 mln zł.

W 2019 roku nie udzielano pomocy stabilizacyjnej w formie kredytów. Nie były realizowane również zamiany formy pomocy stabilizacyjnej z kredytów stabilizacyjnych na obejmowanie przez Kasę Krajową udziałów nadobowiązkowych w kasach. Natomiast w tym okresie nastąpiła spłata kredytów stabilizacyjnych na łączną kwotę 800 tys. zł.

W 2019 roku udzielono pomocy stabilizacyjnej w formie darowizny w łącznej wysokości 1.199,7 tys. zł, natomiast dokonano wypłaty tej formy pomocy do końca tego roku w kwocie 1.242,6 tys. zł (44,4 tys. zł zostało przyznane w 2018 r.).

Łączna wielkość pomocy stabilizacyjnej przyznanej SKOK tzn. aktywnej na 31 grudnia 2019 roku, ze wszystkich źródeł finansowania, bez uwzględnienia darowizn i umorzeń, wyniosła 463,4 mln zł, natomiast wypłaconej 463,2 mln zł, bez odpisów aktualizujących.

Pomoc przyznana ze środków funduszu stabilizacyjnego, na 31 grudnia 2019 roku, wyniosła 303,6 mln zł, a wypłacona 303,4 mln zł.

Pomoc przyznana i wypłacona ze środków dodatkowych, uzyskanych z pożyczki Saltus TUW oraz z emisji obligacji Kasy Krajowej, wyniosła do dnia 31 grudnia 2019 r., 159,8 mln zł.

Należy wskazać, iż w 2019 roku dokonano przeksięgowania udziałów nadobowiązkowych, objętych przez Kasę Krajową w SKOK, w ciężar funduszu stabilizacyjnego, na łączną kwotę 28 mln zł.

Na podstawie zawartego porozumienia, w związku z przejęciem jednej SKOK przez bank, dokonano umorzenia kredytu udzielonego SKOK w kwocie 346 tys. zł.

Ponadto, w związku z przeprowadzonymi w ramach struktury SKOK procesami łączeniowymi dwóch kas, nastąpiło umorzenie środków pochodzących z kredytów stabilizacyjnych wypłaconych kasie przejmowanej w łącznej kwocie 510 tys. zł.

Rozdział 2. Kontrola i lustracja.

Działalność Kasy Krajowej w zakresie czynności kontrolnych i lustracyjnych w SKOK, realizowana jest zasobami Działu Monitoringu i Kontroli. Kasa Krajowa, od dnia wejścia w życie ustawy o skok, dokonuje rewizji działalności kas, zarówno w formie kontroli i lustracji na miejscu, jak i w ramach tak zwanej analitycznej kontroli „zza biurka”.

Czynności kontrolne i lustracyjne prowadzone są przez zespoły inspektorów, złożone z pracowników Zespołu ds. Kontroli i Lustracji będącego w strukturze Działu Monitoringu i Kontroli. Podstawowa działalność kontrolna wykonywana jest w oparciu o art. 63, art. 44 ust. 7 ustawy o skok oraz *Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu wykonywania czynności kontrolnych Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych*. Kasa Krajowa przeprowadza również kontrolę w zakresie wykonywania przez SKOK przepisów *ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu*, na podstawie art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. c. czynności lustracyjne prowadzone są w oparciu o art. 91-93 *ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze*.

Celem lustracji jest sprawdzenie za ostatnie 3 lata zgodności działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych z przepisami prawa i zasadami gospodarności i rzetelności prowadzonej dokumentacji. Lustracje swoim zakresem obejmują całość działalności SKOK, w tym szczególnie sprawdzenie poprawności działalności ciał statutowych oraz prawidłowość prowadzonej księgowości zgodnie z ustawą o rachunkowości wraz z rozporządzeniami ws. szczególnych zasad rachunkowości SKOK. Na podstawie przeprowadzonej lustracji sporządza się protokół. Na podstawie protokołu lustracji Zarząd Kasy Krajowej opracowuje syntezę i wnioski polustracyjne, które przekazuje Zarządowi i Radzie Nadzorczej kasy. Na podstawie obowiązku wynikającego z art. 93 § 1b ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, dotyczącego konieczności corocznego przekazywania podmiotowi przeprowadzającemu lustrację informacji o realizacji wniosków polustracyjnych, Zarządy Kas przekazują do KSKOK powyższą informację, która jest raportowana do Zarządu Krajowej SKOK dwa razy do roku.

W SKOK kontroluje się realizację przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, sporządza się protokół kontroli, na podstawie, którego Zarząd Kasy Krajowej sporządza informację dla Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Na podstawie protokołu kontroli Zarząd Kasy Krajowej opracowuje zalecenia pokontrolne do SKOK, powiadamiając jednocześnie o tym Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, Komisję Nadzoru Finansowego, Radę Nadzorczą.

Kontrole planowe prowadzone są zgodnie z planem kontroli, co nie wyklucza podejmowania kontroli nieprzewidzianych okresowym planem kontroli, tj. kontroli doraźnych. Celem kontroli prowadzonych przez Kasę Krajową jest zapewnienie bezpieczeństwa zgromadzonych w SKOK oszczędności oraz zgodności działalności SKOK z przepisami prawa i prawidłowości prowadzonej gospodarki finansowej. W przypadku stwierdzenia w toku czynności kontrolnych istotnych nieprawidłowości, Zarząd Kasy Krajowej przedstawia jednostce kontrolowanej zalecenia w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w wyznaczonym terminie, powiadamiając jednocześnie o tym Komisję Nadzoru Finansowego i Radę Nadzorczą danej kasy. Zgodnie z art. 62b ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy o skok, Kasa Krajowa przekazuje Komisji Nadzoru Finansowego i Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu kwartalne sprawozdania z przeprowadzonych w kasach czynności kontrolnych. Zarząd KSKOK na podstawie wydanych zaleceń pokontrolnych oraz wniosków polustracyjnych, raz do roku wysyła do kas informację o najczęściej występujących nieprawidłowościach, które zostały stwierdzone podczas lustracji, kontroli planowych i doraźnych oraz kontroli z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W piśmie uwzględnione są również wydane zlecenia pokontrolne Komisji Nadzoru Finansowego.

W wykonaniu powyższego, w roku sprawozdawczym, Kasa Krajowa przeprowadziła w kasach 21 czynności:

1. 7 kontroli dotyczących przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu,
2. 7 kontroli planowanych,
3. 7 lustracji.

Rozdział 3. Prace legislacyjne.

W ramach realizacji ustawowego zadania Kasy Krajowej określonego w art. 44 ust. 2 pkt 2 ustawy o skok, jakim jest wyrażanie opinii o projektach aktów prawnych dotyczących kas, w roku 2019 Kasa Krajowa prowadziła stały, bieżący monitoring prac legislacyjnych zarówno na etapie rządowym, jak i na etapie parlamentarnym. Celem monitoringu było zidentyfikowanie, z możliwie jak największym wyprzedzeniem, projektów regulacji prawnych, które będą miały wpływ na działalność spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Kasy Krajowej, jak również uwzględnienie przyszłych zmian legislacyjnych w planach działalności Kasy Krajowej. Projekty aktów prawnych dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych były poddawane konsultacjom w ramach sektora.

Podobnie jak w latach poprzednich Kasa Krajowa w roku 2019 aktywnie uczestniczyła w pracach legislacyjnych dotyczących projektów aktów prawnych odnoszących się do działalności kas i Kasy Krajowej poprzez:

1. przedstawianie opinii i uwag oraz formułowanie propozycji rozwiązań prawnych dotyczących spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Kasy Krajowej;
2. analizę i opiniowanie projektów dyrektyw i rozporządzeń unijnych oraz projektów stanowisk Rządu RP do tych dokumentów;
3. udział w konferencjach uzgodnieniowych;
4. udział w posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych oraz komisji senackich.

Kasa Krajowa kontynuowała także członkostwo w Zespole roboczym ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech), którego celem jest dalsze identyfikowanie barier w działalności podmiotów rynku finansowego.

Ważniejsze akty prawne uchwalone lub wydane w 2019 r.:

I. Ustawy

- 1. Ustawa z dnia 16 października 2019 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, poz. 2088.**

Celem ustawy było wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE. Ustawa przywróciła zasadę, zgodnie z którą Generalny Inspektor Kontroli Finansowej jest uprawniony do nałożenia kary administracyjnej (m.in.) na skok za naruszenia stwierdzone w kontroli w zakresie wypełniania obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy przeprowadzonej w skok przez KSKOK (art. 151 ust. 1 pkt 1 ustawy). Ponadto w wyniku wprowadzonych zmian Generalny Inspektor Kontroli Finansowej jest uprawniony do nałożenia kary (do 1 000 000 zł) w przypadku stwierdzenia naruszenia przez instytucję obowiązana obowiązków

o których mowa w ustawie także na kadre kierowniczą odpowiedzialną za wykonanie obowiązków ustawowych oraz pracownika zajmującego kierownicze stanowisko odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności instytucji obowiązanej oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na rzecz tej instytucji obowiązanej z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 154 ust. 1 ustawy). Ustawa wprowadziła także możliwość wyznaczenia organu Krajowej Administracji Skarbowej do wykonywania zadań związanych z Centralnym Rejestrem Beneficjentów Rzeczywistych.

Ustawa weszła w życie z dniem 30 listopada 2019 r.

2. Ustawa z dnia 11 września 2019 r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2070.

Zmiany w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw miały na celu przede wszystkim usprawnienie egzekucji administracyjnej i poprawę jej efektywności. W odpowiedzi na postulaty Kasy Krajowej w ustawie wprowadzono regulacje dotyczące elektronicznych zajęć wierzytelności z rachunków w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych na zasadach analogicznych jak w przypadku zajęć wierzytelności z rachunków w bankach (zmiany w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego oraz w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych). Zgodnie z postulatem Kasy Krajowej zapewnione zostało roczne *vacatio legis* – wskazane regulacje wejdą w życie z dniem 30 października 2020 r.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 30 lipca 2019 r.

3. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1802.

Podstawowym celem ustawy było wprowadzenie rozwiązań usprawniających procedurę tzw. upadłości konsumenckiej poprzez wprowadzenie możliwości: ogłoszenia upadłości osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej w uproszczonej procedurze bez wyznaczania sędziego komisarza, zawierania przez dłużników układów z wierzycielami z ograniczonym do minimum udziałem sądu, pod kierunkiem licencjonowanego doradcy restrukturyzacyjnego, który będzie jednocześnie czuwał nad wykonaniem tak zawartego układu, rezygnacji z konieczności badania przez sąd, na etapie ogłoszenia upadłości, zawinięcia dłużnika w doprowadzeniu lub pogłębieniu stanu niewypłacalności (ogłaszanie upadłości bez względu na przyczynę powstania stanu niewypłacalności).

Ustawa wejdzie w życie z dniem 24 marca 2020 r.

4. Ustawa z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1751.

Ustawa miała na celu podjęcie dalszych działań prowadzących do uszczelnienia systemu podatkowego, poprzez wprowadzenie obowiązku stosowania mechanizmu podzielonej płatności (MPP).

Obowiązkowy Mechanizm podzielonej płatności (MPP) dotyczy regulowania należności z faktury, w której kwota należności ogółem stanowi kwotę, o której mowa w art. 19 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców oraz, gdy faktura ta obejmuje swym zakresem towary i usługi szczególnie podatne na oszustwa podatkowe, wskazane w dodanym załączniku nr 15 do przedmiotowej ustawy. Ustawa wprowadziła wymóg zamieszczania na fakturze informacji o stosowanym MPP. Oznaczenie to może być stosowane w przypadku, gdy płatność za daną fakturę dokonywana będzie przelewem bankowym. Obowiązek zamieszczania informacji dotyczy wyłącznie faktur dokumentujących transakcje objęte obowiązkowym MPP. Ustawa zmodyfikowała instytucję solidarnej odpowiedzialności nabywcy za zobowiązania podatkowe zbywcy. Odpowiedzialnością tą objęte są dostawy towarów wymienione w dodanym do ustawy załączniku nr 15, do których nie zastosowano MPP.

Ustawa weszła w życie z dniem 1 listopada 2019 r.

5. Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, Dz.U. poz. 1622.

Celem ustawy było zapewnienie dodatkowego wsparcia finansowego osobom niezdolnym do samodzielnej egzystencji, które ze względu na zakres swoich ograniczeń funkcjonalnych, będących następstwem istotnego naruszenia sprawności organizmu, ponoszą zwiększone koszty funkcjonowania w życiu codziennym i społecznym. Ustawa określiła warunki nabywania prawa, tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania świadczenia dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (tzw. „świadczenie uzupełniające”). Zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego, są obowiązani zwrócić organowi właściwemu kwoty świadczeń uzupełniających przekazane na ten rachunek albo instrument płatniczy za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć osoby uprawnionej do świadczenia. Jednocześnie wprowadzono zmianę w art. 28 ust. 2 ustawy o skok polegającą na

uwzględnieniu nowego świadczenia w katalogu świadczeń wolnych od zajęcia na podstawie sądowego lub administracyjnego tytułu wykonawczego.

Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2019 r.

6. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, Dz.U. poz. 1696.

Ustawa określiła środki służące zapewnianiu dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. Za takie osoby uznano osoby, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia barier, które uniemożliwiają lub utrudniają im udział w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Obowiązki, które ustawa nałożyła w zakresie zapewnienia dostępności na banki nie obejmują kas; kasy objęte są natomiast zakresem art. 5 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe dążą w prowadzonej działalności do zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 20 września 2019 r.

7. Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych, Dz.U. 1495.

Ustawa wprowadziła obowiązek stosowania względem przedsiębiorców będących osobami fizycznymi przepisów dotyczących konsumentów, o których mowa w art. 385¹–385³ ustawy – Kodeks cywilny. Uchwalone regulacje zapewniły zwolnienie spod egzekucji u dłużnika będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą pieniędzy niezbędnych dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez dwa tygodnie (zmiana art. 829 pkt 5 ustawy kodeks postępowania cywilnego).

Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2020 r., z zastrzeżeniem art. 1 pkt 1–3 oraz art. 55 (zmiany w k.c. ustawy o prawach konsumenta), które wejdą w życie z dniem 1 czerwca 2020 r.

8. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych, Dz.U. poz. 1694.

Ustawa skróciła terminy zapłaty w transakcjach handlowych, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny (z wyłączeniem podmiotów leczniczych) – do maksymalnie 30 dni. Termin zapłaty w transakcjach asymetrycznych, w których dłużnikiem jest duży przedsiębiorca, a wierzycielem mikro, mały lub średni przedsiębiorca, nie może przekraczać 60 dni, natomiast zapis umowy określający dłuższy termin zapłaty jest nieważny. Nowelizacja zakłada również podniesienie wysokości odsetek za opóźnienia w transakcjach handlowych o dwa punkty procentowe. Ponadto ustawa zawiera zmiany związane z dochodzeniem odsetek od należności w transakcjach handlowych na drodze sądowej. Nowe regulacje mają na celu wzmocnienie pozycji wierzycieli względem dłużników. W ustawie Kodeks postępowania cywilnego wprowadzono zmiany polegające na uproszczeniu procedury zabezpieczającej w sprawach o roszczenia pieniężne z tytułu transakcji handlowych, w rozumieniu ustawy o terminach zapłaty, w których wartość wynagrodzenia nie przekracza 75 000 zł. Powód nie będzie musiał wykazywać interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, w przypadku, gdy dochodzi zapłaty z tytułu transakcji handlowej, której wartość nie przekracza kwoty 75 000 zł, a od dnia upływu terminu zapłaty dochodzonej należności, upłynęły co najmniej 3 miesiące.

Wprowadzone zmiany przewidują możliwość pomniejszenia przez wierzyciela podstawy opodatkowania o kwotę wierzytelności, jeżeli wierzytelność ta nie została uregulowana lub zbyta w jakiegokolwiek formie w ciągu 90 dni, od dnia upływu terminu jej płatności oraz nałożenie na dłużnika obowiązku doliczenia do podstawy opodatkowania (podatek CIT i PIT) kwoty nieuregulowanego zobowiązania, jeżeli zobowiązanie nie zostało uregulowane w terminie 90 dni od dnia upływu terminu płatności określonego w fakturze (rachunku) lub umowie. W ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji rozszerzono katalog czynów nieuczciwej konkurencji o działanie polegające na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów zapłaty za dostarczone produkty lub wykonane usługi w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

W art. 9 ustawy dokonano wnioskowanej przez Kasę Krajową zmiany w art. 3 ust. 1 ustawy o skok, której celem było przywrócenie prawidłowego odesłania do ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o dystrybucji ubezpieczeń w miejsce nieobowiązującej już ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

9. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1571.

Celem ustawy było wzmocnienie nadzoru publicznego nad działalnością biegłych rewidentów i firm audytorskich w Polsce. Nowe regulacje zakładają wprowadzenie nowego organu nadzoru nad biegłymi rewidentami – Polską Agencję Nadzoru Audytowego. Ustawa wprowadziła także zmianę do ustawy o skok (analogiczną jak do ustawy – Prawo bankowego) statuującą prawo żądania dostępu do informacji stanowiącej tajemnicę zawodową. W myśl dodanych przepisów w toku prowadzonego postępowania dyscyplinarnego organ prowadzący to postępowanie może żądać m.in. od spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej -udzielenia

informacji stanowiących tajemnicę zawodową na podstawie postanowienia wydanego na jego wniosek przez sąd okręgowy właściwy według siedziby tego organu. W tym zakresie ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 5 września 2019 r.

10. Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1358.

Ustawa miała na celu rozszerzenie zasad pomocy kredytobiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej. Zgodnie z dodanym art. 5a w przypadku gdy kredytobiorca dokonał sprzedaży kredytowanej nieruchomości, a kwota uzyskana ze sprzedaży nie pokryła całego zobowiązania z tytułu kredytu mieszkaniowego zaciągniętego na zakup sprzedanej nieruchomości, kredytobiorcy może zostać udzielona pożyczka na spłatę zadłużenia. Wysokość pożyczki na spłatę zadłużenia nie może przekraczać kwoty 72 000 zł. Środki pieniężne przeznaczone na spłatę zadłużenia przekazywane są przez Bank Gospodarstwa Krajowego na, wskazany w umowie pożyczki na spłatę zadłużenia zawartej przez kredytobiorcę z kredytodawcą, rachunek kredytodawcy. Kredytobiorca może wystąpić również o przyrzeczenie udzielenia pożyczki na spłatę zadłużenia (promesa). Promesa będzie udzielana przez kredytodawcę w przypadku, w którym kwota, jaka ma być uzyskana ze sprzedaży kredytowanej nieruchomości, nie pokryłaby całego zobowiązania z tytułu kredytu mieszkaniowego zaciągniętego na jej zakup. Warunkiem ubiegania się o udzielenie promesy jest zawarcie przedwstępnej umowy sprzedaży kredytowanej nieruchomości.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

11. Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1520.

Ustawa miała w szczególności na celu uszczelnienie systemu podatku od towarów i usług (VAT), uproszczenie rozliczeń w tym podatku, a także uporządkowanie, doprecyzowanie i uzupełnienie regulacji w obszarze działalności gospodarczej i stosowania przez podatników przepisów podatkowych. Zmiany w Ordynacji podatkowej dotyczyły m.in. wprowadzenia instytucji indywidualnego rachunku bankowego (udostępnianego podatnikom rachunku identyfikującego podatnika, za pomocą którego podatnik będzie obowiązany dokonywać wpłat kwot podatku na rachunek urzędu skarbowego). Ustawa uwzględniła rachunek w skok w przepisie art. 116 ustawy VAT (faktura VAT RR). Zgodnie ze znowelizowanym brzmieniem ust. 6 pkt 2 – od dnia wejścia przepisu w życie zryczałtowany zwrot podatku zwiększa u nabywcy produktów rolnych kwotę podatku naliczonego w rozliczeniu za okres rozliczeniowy, w którym dokonano zapłaty, pod warunkiem że zapłata należności za produkty rolne, obejmująca również kwotę zryczałtowanego zwrotu podatku, nastąpiła na rachunek rolnika ryczałtowego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, której jest członkiem. Zgodnie ze znowelizowanym brzmieniem ust. 7 za datę dokonania zapłaty uważa się datę wydania dyspozycji przekazania środków finansowych także na rachunek rolnika ryczałtowego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, której jest członkiem, jeżeli dyspozycja ta została zrealizowana. Także ust. 9 i 9b art. 116 został uzupełniony o rachunek rolnika ryczałtowo w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowe.

Ustawa weszła w życie z dniem 1 września 2019 r.

12. Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, poz. 1469.

Ustawa miała na celu wprowadzenie zmian związanych z organizacją postępowania cywilnego prowadzących do skrócenia czasu trwania postępowań przed sądami cywilnymi oraz usprawnieniem przebiegu postępowania. Ustawa wprowadziła m.in. nowe regulacje dotyczące właściwości sądu przyjmując, iż w sprawach o roszczenie wynikające z czynności bankowej przeciwko bankowi, innej jednostce organizacyjnej uprawnionej do wykonywania czynności bankowych lub ich następcom prawnym można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania albo siedziby powoda. Regulacje te, zgodnie z intencją Rządu wskazaną w uzasadnieniu projektu oraz wygłoszoną podczas prac parlamentarnych, odnoszą się także do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Ponadto ustawa przywróciła odrębne postępowanie w sprawach gospodarczych.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 7 listopada 2019 r.

13. Ustawa z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy – Prawo bankowe, Dz.U. poz. 1074.

Celem ustawy było wprowadzenie zmian, które zapewnią wdrożenie Pracowniczych Planów Kapitałowych. Zgodnie z uchwalonymi regulacjami podstawą do odprowadzania wpłat na PPK jest wynagrodzenie rozumiane jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe uczestnika PPK bez stosowania ograniczenia, jakie wynika z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, że roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w

gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, ustawie o prowizorium budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone. Ponadto ustawa poszerzyła katalog osób zatrudnionych w rozumieniu ustawy o PPK.

Ustawa weszła w życie z dniem 25 czerwca 2019 r.

14. Ustawa z dnia 12 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 1018.

Celem wprowadzonych zmian było uszczelnienie systemu podatku od towarów i usług oraz zminimalizowanie ryzyka nieświadomego udziału podatników w „karuzelach” VAT. Zmiany ustawy VAT zastąpiły dotychczasowe dwa wykazy prowadzone na podstawie art. 96b ustawy – wykaz podmiotów, w odniesieniu do których naczelnik urzędu skarbowego nie dokonał rejestracji lub którzy zostali wykreśleni z rejestru jako podatnicy VAT, oraz wykaz podmiotów, których rejestracja jako podatników VAT została przywrócona – jednym wykazem podatników VAT, rozszerzonym o wszystkie podmioty zarejestrowane jako podatnicy VAT („wykaz podatników VAT”). Wykaz podatników VAT jest prowadzony i aktualizowany na bieżąco, raz na dobę w każdy dzień roboczy. Nowelizacja Ordynacji podatkowej wprowadziła – w przypadku, gdy zapłata należności zostanie przekazana na rachunek inny niż rachunek zawarty w wykazie podatników VAT – odpowiedzialność solidarną podatnika, na rzecz którego dokonano dostawy towaru lub świadczono usługę, wraz z podmiotem dokonującym tej dostawy lub świadczącym tę usługę, za zaległości podatkowe tego podmiotu (w części podatku od towarów i usług proporcjonalnie przypadającej na tę dostawę lub tę usługę). Odpowiedzialność solidarna dotyczy transakcji między przedsiębiorcami, których wartość przekracza 15.000 zł. Jednocześnie odpowiedzialność solidarna jest wyłączona, w przypadku gdy podatnik dokona zapłaty z zastosowaniem mechanizmu podzielonej płatności. Wyłączenie z odpowiedzialności również jest możliwe w przypadku, gdy podatnik poinformuje o dokonaniu płatności na rachunek inny niż zawarty w wykazie naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla wystawcy faktury, w terminie trzech dni od dnia zlecenia przelewu. Z kosztów uzyskania przychodów z działalności gospodarczej wyłączone zostały wydatki w tej części, w jakiej płatność dokonana z innym przedsiębiorcą i dotycząca transakcji przekraczającej wartość 15.000 zł, zostanie wykonana przelewem na rachunek inny, niż zawarty w wykazie podatników VAT. Nowe przepisy (art. 14 ustawy PIT i art. 12 ustawy CIT) nakazały rozpoznać u podatnika (podmiotu trzeciego), w dniu zlecenia przelewu, przychód w takiej wysokości, w jakiej płatność została dokonana na rachunek inny niż zawarty w wykazie podatników VAT. Rozwiązanie to nie znalazło zastosowania do transakcji innych niż dokonane pomiędzy przedsiębiorcami i o wartości przekraczającej 15.000 zł oraz do transakcji zgłoszonych, we wskazanym ustawą terminie, właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego. Ustawa wprowadziła również zmiany w art. 28 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych; zmiana polega na wskazaniu że wolne od zajęcia będą tylko rachunki imienne w SKOK niesłużące prowadzeniu działalności gospodarczej (egzekucji podlegają środki pieniężne zgromadzone na imiennym rachunku podatnika w SKOK, zamieszczonym w wykazie podatników VAT.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 1 września 2019 r.

15. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 694.

Celem ustawy było wyeliminowanie wątpliwości związanych ze stosowaniem pierwotnie przyjętych rozwiązań legislacyjnych, w tym także w kontekście prawodawstwa Unii Europejskiej i wytycznych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Ustawa zmodyfikowała zasady i tryb wymiany informacji podatkowych, obowiązki instytucji finansowych w zakresie automatycznej wymiany informacji podatkowych oraz kontrolę ich wykonywania, a także obowiązki w zakresie automatycznej wymiany informacji pochodzących z informacji o jednostkach wchodzących w skład grupy podmiotów. W zakresie zmian w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami, ustawa m.in. dokonała zmian w przepisach określających sposób ustalania katalogu państw uczestniczących oraz państw objętych obowiązkiem raportowania dla celów automatycznej wymiany informacji podatkowych, wprowadziła obowiązek składania oświadczenia o rezydencji podatkowej pod rygorem odpowiedzialności karnej, a także wprowadziła wymóg dodatkowej weryfikacji rachunków finansowych otwartych w okresie między dniem 1 stycznia 2016 r. a dniem 30 kwietnia 2017 r. Raportujące instytucje finansowe, w tym spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, zostały zobowiązane w terminie do dnia 16 września 2019 r. wystąpić do swoich klientów z żądaniem złożenia oświadczenia o rezydencji podatkowej, zawierającego dane o rezydencji podatkowej aktualne na dzień otwarcia rachunku oraz w przypadku zidentyfikowania zmiany dotychczasowej rezydencji podatkowej, do przekazania informacji do szefa KAS w okresie od 1 stycznia 2020 r. do dnia 31 marca 2020 r. Ustawa usunęła przepisy skutkujące podwójnym raportowaniem w odniesieniu do rachunków prowadzonych przez banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 30 kwietnia 2019 r.

16. Ustawa z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz. U. poz. 730.

Celem ustawy było zharmonizowanie przepisów poszczególnych ustaw z regulacjami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE („RODO”). RODO obowiązuje bezpośrednio od dnia 25 maja 2018 r. Począwszy od tej daty polski porządek prawny musi zapewniać skuteczne stosowanie przepisów tego rozporządzenia. W tym celu poza uchwaleniem ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, konieczne stało się również dokonanie szeregu zmian w obowiązujących ustawach. Wprowadzone w 162 aktach prawnych zmiany miały na celu zarówno usunięcie przepisów, które są sprzeczne z RODO jak również usunięcie przepisów, które powielają rozwiązania w nim zawarte. w RODO. Ponadto celem nowelizacji było również dostosowanie rozwiązań przewidzianych w RODO do specyfiki polskiego porządku prawnego. Ustawa wprowadziła zmiany w ustawach obejmujących sektor także w sektor rynku finansowego – dokonano m.in. nowelizacji ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo - kredytowych. Zmiany objęły m.in.: określenie ograniczeń w stosowaniu RODO (wyłączono obowiązek administratora przewidziany w art. 15 RODO w zakresie, w jakim jest to niezbędne do prawidłowej realizacji zadań dotyczących zapobiegania przestępstwom oraz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu), umożliwienie profilowania w procesie oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego, a także wprowadzenie nowych zasad w zakresie wymogów wobec kandydatów na członków rad nadzorczych, zarządów oraz funkcji kluczowych.

Ustawa, co do zasady, weszła w życie z dniem 4 maja 2019 r.

17. Ustawa z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz.U. poz. 303).

Głównym celem ustawy było zapewnienie niezbędnych środków utrzymania osobom, które wychowywały dzieci w rodzinach wielodzietnych (co najmniej czworo dzieci), a które zrezygnowały z zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej albo ich nie podjęły ze względu na wychowywanie dzieci i co za tym idzie nie spełniają warunków do otrzymania najniższej emerytury. Zgodnie z przepisem art. 8 ust. 8 ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić organowi rentowemu kwoty świadczeń przekazane na ten rachunek albo instrument płatniczy za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć osoby uprawnionej do świadczenia.

Ustawa weszła w życie z dniem 1 marca 2019 r.

18. Ustawa z dnia 17 stycznia 2019 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 326).

Ustawa transponowała do krajowego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2399 z dnia 12 grudnia 2017 r. zmieniającej dyrektywę Parlamentu i Rady 2014/59/UE w odniesieniu do stopnia uprzywilejowania niezabezpieczonych instrumentów dłużnych w hierarchii roszczeń w postępowaniu upadłościowym, wykonała zobowiązania Rzeczypospolitej Polskiej wobec Komisji Europejskiej związane z programem pomocowym dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, a także doprecyzowała przepisy dotyczące przymusowej restrukturyzacji oraz systemu gwarantowania depozytów, zawarte w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Ustawa m.in. dokonała korekty przepisów w sprawie nadania organom przymusowej restrukturyzacji (w tym Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu) możliwości żądania, aby instrumenty zaliczane do tzw. minimalnego wymogu dotyczącego funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowanych (MREL) spełniały dodatkowe warunki (głównie w zakresie podporządkowania), a także dokonała korekty przepisów dotyczących procesu restrukturyzacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych przeprowadzanego przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny, w tym krzyżowego wykorzystania funduszy gwarancyjnych banków i kas. Ustawa wprowadziła możliwość przejęcia kasy przez instytucję kredytową, a także nałożyła na kasy obowiązek zapewnienia środków na fundusz przymusowej restrukturyzacji kas po raz pierwszy począwszy od dnia 31 grudnia 2020 r. (z uwzględnieniem możliwości przedłużenia tego terminu o 4 lata).

Ustawa weszła w życie z dniem 7 marca 2019 r.

II. Rozporządzenia

1. **Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie informacji niezbędnych do opracowania, aktualizacji i oceny wykonalności planów przymusowej restrukturyzacji i grupowych planów przymusowej restrukturyzacji (poz. 996).**

Zmiana rozporządzenia była wynikiem zmiany przepisów unijnych tj. uchylecia przez rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1624 z dnia 23 października 2018 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur i standardowych formularzy oraz szablonów stosowanych do przekazywania informacji do celów sporządzenia planów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady, Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2016/1066 z dnia 17 czerwca 2016 r., które ustanawiało wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, standardowych formularzy i schematów stosowanych do przekazywania informacji do celów sporządzenia planów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych 2014/59/UE oraz uchylającym obowiązek przesyłania danych bezpośrednio do Funduszu w przypadku zawnioskowania o przestanie danych przez Fundusz (zmieniony §7 rozporządzenia) oraz zwiększa zakres przesyłanych danych na wniosek Funduszu. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 30 maja 2019 r.

2. **Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 maja 2019 r. w sprawie określenia zakresu danych zawartych w dokumencie płatniczym przekazywanym przez instytucję finansową do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz sposobu i trybu przeliczania przekazanych kwot na podstawie wymiaru świadczenia (poz. 1034).**

Rozporządzenie określiło szczegółowy zakres danych podawanych przez instytucję finansową na dokumencie płatniczym w przypadku przekazywania na rachunek bankowy wskazany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych odpowiednich kwot środków pieniężnych, o których mowa w rozporządzeniu. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o instytucji dokonującej zwrotu – należy przez to rozumieć instytucję finansową, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (PPK), prowadzącą dla uczestnika PPK rachunek PPK oraz bank lub spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, prowadzącą dla małżonka uczestnika PPK albo byłego małżonka uczestnika PPK odpowiednio rachunek terminowej lokaty oszczędnościowej lub rachunek lokaty terminowej, o których mowa w art. 80 ust. 2 ustawy o PPK.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 19 czerwca 2019 r.

3. **Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu, trybu i terminów przekazywania Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu informacji innych niż przekazywane do Narodowego Banku Polskiego i do Komisji Nadzoru Finansowego, niezbędnych do wykonywania zadań Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (poz. 1299).**

Rozporządzenie określiło szczegółowy zakres, tryb i terminy przekazywania Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu przez podmioty objęte systemem gwarantowania, banki hipoteczne, oddziały banków zagranicznych, firmy inwestycyjne oraz podmioty, o których mowa w art. 64 pkt 2 lit. a–d ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, informacji innych niż przekazywane do Narodowego Banku Polskiego i do Komisji Nadzoru Finansowego, niezbędnych do wykonywania zadań BFG. Informacje o wartości środków objętych ochroną gwarancyjną oraz o wartości środków gwarantowanych są sporządzane przez kasy – w zakresie i według wzoru 4 określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia. Informacje te są sporządzane za każdy miesiąc kalendarzowy według stanu na jego koniec i są zgodne z danymi zawartymi w systemach wyliczania. Kasy przekazują informacje Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Kasa Krajowa, na podstawie informacji otrzymanych od kas, sporządza informacje o wartości środków objętych ochroną gwarancyjną oraz o wartości środków gwarantowanych, w zakresie i według wzoru 5 określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia, w odniesieniu do poszczególnych kas. Kasa Krajowa przekazuje BFG informacje niż do ostatniego dnia miesiąca następującego po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 13 lipca 2019 r.

4. **Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad wyznaczania składek na finansowanie przymusowej restrukturyzacji kas w oparciu o ryzyko (poz. 1544).**

Na pomocy w/w akcie dodano w §9 rozporządzenia ust. 1a, zgodnie z którym w przypadku, gdy przekazane Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu przez kasy dane, stanowiące podstawę wyznaczania składki na finansowanie przymusowej restrukturyzacji kas, zostaną skorygowane, BFG dokonuje korekty składki zgodnie ze skorygowanymi danymi przy wyznaczaniu składki należnej za kolejny rok kalendarzowy. BFG dokonuje korekty poprzez obniżenie lub podwyższenie składek za kolejny rok kalendarzowy. Powyższa zmiana ma

zastosowanie po raz pierwszy do korygowania składek na finansowanie przymusowej restrukturyzacji kas wniesionych za rok 2019.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 3 września 2019 r.

5. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 września 2019 r. w sprawie wpłat z tytułu nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi oraz Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową (poz. 1855).

Wydanie rozporządzenia w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi oraz Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową wynika z upoważnienia ustawowego zawartego w art. 61b ust. 3 ustawy o skok. Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2019 r., wprowadziła zmiany w zakresie finansowania kosztów nadzoru. Koszty nadzoru będą finansowane bez pośrednictwa budżetu państwa, bezpośrednio z przychodów UKNF, państwowej osoby prawnej działającej w oparciu o plan finansowy. Zgodnie z art. 19a ust. 7 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym dodanym przez ustawę z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku, wpłaty i opłaty na pokrycie kosztów nadzoru ustala się w oparciu o kwotę ustaloną w planie finansowym UKNF, a po zakończeniu roku obrotowego UKNF ustala się różnicę pomiędzy planowanymi a wykonanymi kosztami, którą uwzględnia się w rozliczeniu kosztów nadzoru w danym roku obrotowym. Zmiany zasad pokrywania kosztów nadzoru oznaczają konieczność zmiany poszczególnych rozporządzeń określających sposób ponoszenia tych kosztów przez podmioty objęte nadzorem, w tym także w tym także spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 października 2019 r.

6. Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 4 grudnia 2019 r. w sprawie warunków organizacyjnych i technicznych dla podmiotów świadczących usługi z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz wewnętrznych struktur organizacyjnych operatorów usług kluczowych odpowiedzialnych za cyberbezpieczeństwo (poz. 2479).

Rozporządzenie dotyczy tylko tych kas, które zostały uznane przez KNF za operatora usługi kluczowej. Operatorem usługi kluczowej jest podmiot, o którym mowa w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, posiadający jednostkę organizacyjną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wobec którego organ właściwy do spraw cyberbezpieczeństwa wydał decyzję o uznaniu go za operatora usługi kluczowej. Sektory, podsektory oraz rodzaje podmiotów określa załącznik nr 1 do tej ustawy. Organ właściwy do spraw cyberbezpieczeństwa wydaje decyzję o uznaniu podmiotu za operatora usługi kluczowej, jeżeli: 1) podmiot świadczy usługę kluczową; 2) świadczenie tej usługi zależy od systemów informacyjnych; 3) incydent miałby istotny skutek zakłócający dla świadczenia usługi kluczowej przez tego operatora. W myśl art. 41 pkt 4 ww. ustawy organem właściwym do spraw cyberbezpieczeństwa dla sektora SKOK jest Komisja Nadzoru Finansowego. Podmioty świadczące usługi z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz wewnętrzne struktury organizacyjne operatorów usług kluczowych odpowiedzialne za cyberbezpieczeństwo zobowiązane są dostosować pomieszczenia lub zespoły pomieszczeń do wymogów określonych w przepisach niniejszego rozporządzenia w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 7 stycznia 2020 r.

7. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie wzoru wniosku o udzielenie wsparcia, promesy lub pożyczki na spłatę zadłużenia kredytobiorcom, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej (Dz. U. poz. 2474).

Rozporządzenie określiło wzór wniosku o udzielenie wsparcia, promesy lub pożyczki na spłatę zadłużenia dla kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej. Wzór wniosku stanowi załącznik do rozporządzenia. Wydanie nowego rozporządzenia (które zastąpiło dotychczasowe rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 lutego 2016 r. w sprawie wzoru wniosku o udzielenie wsparcia kredytobiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy, Dz. U. poz. 196), które utraciło moc z dniem 1 stycznia 2020 r. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1358) było konsekwencją nowelizacji ustawy o wsparciu kredytobiorców (...), która rozszerzyła zakres stosowania ustawy, m. in. wprowadziła nowy instrument, jakim jest pożyczka na spłatę zadłużenia oraz promesa jej otrzymania, co spowodowało określenia nowego wzoru wniosku.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

8. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie terminów uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura (poz. 2553).

Przepis § 1 pkt 10 rozporządzenia zmieniającego wprowadził dla spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej nową stawkę zaliczki na poczet kosztów działalności Rzecznika w wysokości 0,00088% (poprzednia stawka wynosiła 0,00066%). Analogiczny wzrost stawki zaliczki na poczet kosztów działalności Rzecznika, tj. do wysokości 0,00088%, został przewidziany także dla banków (§ 1 pkt 9 rozporządzenia zmieniającego).

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

9. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji. (Dz. U. 2020 poz. 570)

Przepis § 3 ust. 5 rozporządzenia przedłużył dla jednostek prowadzących działalność, do której stosuje się przepisy ustaw, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym termin sporządzenia sprawozdania z działalności, o którym mowa w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości o 2 miesiące.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem 31 marca 2020 r.

Rozdział 4. Działalność szkoleniowa i wydawnicza, związana z działalnością SKOK.

Działalność wydawnicza w roku 2019 prowadzona była we współpracy ze Spółdzielczym Instytutem Naukowym. Wydane czasopisma:

1. „Prawo i Więź”. Kwartalnik naukowy poświęcony prawu i badaniom społecznym pod redakcją dr hab. Piotra Zakrzewskiego.

Czasopismo indeksowane w The Central European Journal of Social Sciences and Humanities. Czasopismu przyznano 40 pkt. do oceny parametrycznej jednostek naukowych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wygrało konkurs ogłoszony przez MNiSW oraz finansowanie w ramach programu de minimis. W okresie sprawozdawczym ukazały się 4 numery, w których ukazało się łącznie 25 artykułów.

W skład redakcji obecnie wchodzi: prof. dr Adam Czarnota, dr Dominik Bierecki, prof. dr hab. Krystyna Pawłowicz, Janusz Ossowski, dr Agata Czarnecka, Michał Czarnecki

Radę Programową stanowią: prof. C. Mik – przewodniczący (UKSW), prof. J. Jabłońska-Bonca (Akademia Koźmińskiego), prof. Z. Cieślak (UKSW), prof. Przemysław Dąbrowski (UWM), ks. prof. A. Dębiński (KUL), prof. abp. A. Dzięga (KUL), dr Marcin Glicz (UWM), prof. T. Jasudowicz (UMK), prof. R. Kwiecień (UEK), prof. J. Majewski (UKSW), prof. M. Michalski (UKSW), prof. K. Pietrzykowski (UW), dr hab. Justyn Piskorski (UAM), dr hab. J. Potrzezsch (KUL), prof. Z. Rau (UŁ), dr R. Romanowski (UKSW), prof. Dariusz Szpoper (UWM), ks. prof. A. Warchałowski (UKSW).

W skład International Board wchodzi: prof. P. An Ping Chang (Ekwador), prof. A. Akopian (Federacja Rosyjska), prof. Z. Bankowski (Wielka Brytania), prof. I. Burduli (Gruzja), prof. G. A. Doederlein Schwartz (Brazylia), prof. Ch. Hillgruber (Niemcy), prof. H. Hyden (Szwecja), dr B. Iancu (Rumunia), prof. C. Keta (Angola), dr hab. Koudelka (Republika Czeska), prof. M. Rhonheimer (Włochy), prof. H. Tarumoto (Japonia).

2. „Pieniądze i Więź” . Kwartalnik naukowy poświęcony problematyce ekonomicznej, prawnej i społecznej – pod red. Janusza Ossowskiego.

Czasopismo indeksowane w The Central European Journal of Social Sciences and Humanities. Czasopismu przyznano 5 pkt. do oceny parametrycznej jednostek naukowych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W okresie sprawozdawczym ukazały się 4 numery, w których opublikowano łącznie 43 artykuły.

W skład redakcji obecnie wchodzi: dr hab. Grażyna Ancyparowicz, dr Dominik Bierecki, Wiktor Kamiński, dr Tomasz Kątowski, prof. zw. dr hab. Elżbieta Ostrowska, Piotr Pałka, dr Joanna Ossowska, Krystyna Bieniewska.

Radę Programową stanowią obecnie: dr hab. Piotr Zakrzewski, dr hab. Eugeniusz Gostomski, dr Agata Czarnecka, dr Jerzy Jankowski, dr Tomasz Michałowski, dr Marek Szturo.

International Board: prof. Arsen Akopian (Federacja Rosyjska), prof. Pablo An Ping Chang Ibarra (Ekwador), dr Nasir Iqbal (Pakistan), dr Olive McCarthy (Irlandia), dr Edward J. O’Boyle (USA), prof. dr. Rytis Krušinskas, dr Lina Sinevičienė (Litwa), prof. Swietłana Zapara, dr Mykola Vashchenko (Ukraina).

3. „Rocznik Orzecznictwa i Piśmiennictwa z zakresu Prawa Spółdzielczego oraz Prawa Spółek Handlowych” pod redakcją prof. zw. dr hab. Krzysztofa Pietrzykowskiego.

W skład redakcji wchodzi: prof. Krzysztof Pietrzykowski, Janusz Ossowski, Michał J. Czarnecki, Andrzej Kozakowski. Ukazał się tom IX, obejmujący piśmiennictwo i orzecznictwo za rok 2018, stron 408. Recenzent tomu: dr hab. Piotr Zakrzewski.

Autorzy tomu: dr Ł. Bączak, dr Dominik Bierecki, O prof. J. Gajda, dr hab. M. Gładoch, prof. M. Kaliński, dr M. Kłoda, dr K. Królikowska, dr K. Kryła-Cudna, prof. P. Piniór, dr P. Popardowski, dr M. Raczkowski, dr J. Skoczek, mgr Aleksander Turlej, dr hab. D. Wajda, dr hab. P. Zakrzewski, prof. A. Zalcewicz, dr A. Zbiegień-Turzańska, mgr J. Zębała, dr Anna Ziętara.

W okresie sprawozdawczym ukazały się również publikacja książkowa: Piotr Zakrzewski (red.), Dominik Bierecki (red.), *Prawo prywatne w służbie społeczeństwu. Księga poświęcona pamięci Profesora Adama Jedlińskiego*.

Redagowano trzy strony internetowe: sin.edu.pl; p-i-w.edu.pl; prawoiwiew.edu.pl. Wprowadzono bezpłatny dostęp do treści artykułów publikowanych w czasopismach (open access).

Zorganizowano XIX edycję ogólnopolskiego konkursu na najlepsze prace magisterskie oraz rozprawy doktorskie i habilitacyjne poświęcone problematyce spółdzielczej oraz przyznano nagrody w kategorii najlepsza rozprawa doktorska i najlepsza praca magisterska.

Przyznano również nagrody FENIKSA osobom i instytucjom zasłużonym dla rozwoju i promocji polskich SKOK.

Z kolei działalność szkoleniowa była organizowana we współpracy z Akademią Fundacji Edukacji Spółdzielczej (AFES).

W 2019 r. Akademia FES zorganizowała 10 szkoleń (seminariów), w tym jedno dwudniowe, w których łącznie uczestniczyły 124 osoby z instytucji struktury SKOK.

Tematyka szkoleń dotyczyła: zagadnień księgowych i zmian ordynacji podatkowej; zagadnień prawnych, w tym: compliance, ustawy o usługach płatniczych, FATCA i in.; przeciwdziałaniu praniu pieniędzy w SKOK (AML IV); wdrożenia ustawy PSD i Polish API; Rekomendacji L- SKOK i E- SKOK; systemu kontroli w SKOK; oceny zdolności kredytowej osób fizycznych i Rekomendacji A-SKOK.

Odbyło się jedno spotkanie Centrum Compliance SKOK, bezpłatne dla uczestników. Tematyka tego spotkania i szkolenia związana była z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności w SKOK, czyli dostosowanie SKOK do zmieniających się przepisów prawa oraz rekomendacji nadzorczych, przegląd regulacji oraz wystąpienia przedstawicieli KNF i UKF na temat bieżącej sytuacji SKOKów.

W 2019 roku został wydany na zlecenie Kasy Krajowej jeden numer „Biuletynu Centrum Compliance SKOK” [1(5) 2019], zawierający niezbędne informacje na temat polityki i zarządzania ryzykiem wraz z opracowanymi dokumentami. Materiały zostały rozprowadzone wśród uczestników tych spotkań i szkoleń.

Akademia posiada stronę internetową www.afes.edu.pl, na której umieszczane są oferty na poszczególne szkolenia, bieżące informacje oraz notatki biograficzne trenerów i informacje o Fundacji.

Rozdział 5. Standardy świadczenia usług przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.

W 2019 r. weszły w życie lub upłynęły okresy dostosowawcze aktów prawnych, regulujących sposób świadczenia usług przez Kasy:

1. ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
2. ustawa z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, tzw. ustawa split-payment II;
3. ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw.

Ponadto, w związku z przeprowadzoną w Kasie Krajowej kontrolą Komisji Nadzoru Finansowego, urząd wydał zalecenia pokontrolne, implikujące konieczność dokonania zmian w dokumentacji Kasy Krajowej, w tym również w wydanych przez Kasę Krajową standardach. Również z własnej inicjatywy Kasa Krajowa podejmowała działania w zakresie dostosowywania regulacji standardów świadczenia usług do obowiązujących przepisów (m. in. ustawy o usługach płatniczych) do warunków rynku i w celu uproszczenia oraz skorygowania dokumentacji.

W związku z powyższymi okolicznościami, Kasa Krajowa w szeregu standardów wprowadziła stosowne zmiany, w tym pomniejsze – redakcyjne lub korekcyjne. Ich celem było przy tym nie tylko dostosowanie do nowych regulacji prawnych, ale również skrócenie dokumentów i uczynienie ich bardziej przyjaznymi i czytelnymi dla członka.

Standardy świadczenia usług przyjęte/zmodyfikowane w 2019 r.				
Lp.	Nazwa standardu	Rodzaj zmiany	Uchwała przyjmująca standard	Opis zmiany
1	Regulamin świadczenia usługi eSKOK	aktualizacja standardu	U2 ZKK z dn. 11.10.2019	Wprowadzenie zmian – doprecyzowanie i uzupełnienie niektórych postanowień - wynikających z ustawy o usługach płatniczych
2	Regulamin świadczenia usługi eSKOK dla członków SKOK –	aktualizacja standardu	U2 ZKK z dn. 11.10.2019	Wprowadzenie zmian – doprecyzowanie i uzupełnienie niektórych postanowień -

	podmiotów instytucjonalnych			wynikających z ustawy o usługach płatniczych
3	Regulamin rachunków oszczędnościowych a'vista spółdzielczej kasy oszczędnościowo-rozliczeniowej	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw
4	Regulamin udzielania kredytów odnawialnych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 22.02.2019	Wprowadzenie zmian odnoszących się do ponownej oceny zdolności kredytowej
5	Regulamin udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 22.02.2019	Wprowadzenie zmian odnoszących się do ponownej oceny zdolności kredytowej
6	Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 22.02.2019	Wprowadzenie zmian odnoszących się do ponownej oceny zdolności kredytowej
7	Regulamin rachunków lokat terminowych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw
8	Regulamin rachunków lokat terminowych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej dla podmiotów instytucjonalnych	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw
9	Regulamin Indywidualnych Kont Spółdzielczych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019 2 ZKK z dn. 11.10.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw Wprowadzenie zmian – doprecyzowanie i uzupełnienie niektórych postanowień - wynikających z ustawy o usługach płatniczych
10	Regulamin rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019 2 ZKK z dn. 11.10.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw Wprowadzenie zmian – doprecyzowanie i uzupełnienie niektórych postanowień - wynikających z ustawy o usługach płatniczych
11	Regulamin rachunków bieżących Tandem	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019 6 ZKK z dn. 03.10.2019 2 ZKK z dn. 11.10.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 09.08.2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw Wprowadzenie zmian – doprecyzowanie i uzupełnienie niektórych postanowień - wynikających z ustawy o usługach płatniczych
12	Regulamin rachunków	aktualizacja	1 ZKK z dn.	Wprowadzenie zmian wynikających z

	rozliczeniowych dla podmiotów instytucjonalnych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-rozliczeniowej	standardu	10.05.2019 6 ZKK z dn. 03.10.2019 2 ZKK z dn. 11.10.2019	ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 09.08.2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw Wprowadzenie zmian – doprecyzowanie i uzupełnienie niektórych postanowień - wynikających z ustawy o usługach płatniczych
13	Oświadczenie o rezydencji podatkowej – osoba fizyczna	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw
14	Oświadczenie o rezydencji podatkowej – klient instytucjonalny	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw
15	Oświadczenie o rezydencji podatkowej – osoba kontrolująca	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw
16	Umowa o kredyt gospodarczy	aktualizacja standardu	3 ZKK z dn. 07.06.2019	Uproszczenie, skrócenie i doprecyzowanie zapisów
17	Regulamin udzielania kredytów i pożyczek na cele związane z działalnością gospodarczą spółdzielczej kasy oszczędnościowo - kredytowej	aktualizacja standardu	3 ZKK z dn. 07.06.2019	Uproszczenie, skrócenie i doprecyzowanie zapisów
18	Regulamin podstawowych rachunków płatniczych spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej	aktualizacja standardu	1 ZKK z dn. 10.05.2019 2 ZKK z dn. 11.10.2019	Wprowadzenie zmian wynikających z ustawy z dn. 04.04.2019 r. o zmianie ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw Wprowadzenie zmian – doprecyzowanie i uzupełnienie niektórych postanowień - wynikających z ustawy o usługach płatniczych
Standardy prowadzenia dokumentacji przyjęte/zmodyfikowane w 2019 r.				
1	Procedura wewnętrzna w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej (wraz z załącznikami nr 3, 4, 5, 6)	aktualizacja standardu	U2 ZKK z dn. 12.07.2019	Dostosowanie procedury po upływie okresu przejściowego określonego w art. 183 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu
Standardy informatyczne przyjęte/zmodyfikowane w 2019 r.				
1	Regulacje dotyczące obsługi rachunków VAT w zakresie tzw. „mechanizmu podzielonej płatności” prowadzonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe – standard systemów informatycznych	aktualizacja standardu	U7 ZKK z dn. 03.10.2019	Aktualizacja SSI związana jest ze zmianą ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw ogłoszoną w Dzienniku Ustaw 13 września 2019r. (Dz.U. 2019, poz. 1751). Aktualizacja przewiduje przede wszystkim: - wprowadzenie rachunku technicznego - służącego do identyfikacji posiadacza rachunku VAT, na który kasa przekazuje

				<p>środki pieniężne - w przypadku o którym mowa w art. 62e ust.3 pkt 2 Prawa Bankowego - brak informacji o postanowieniu z US, na dzień rozwiązania rachunku rozliczeniowego dla którego prowadzony jest rachunek VAT,</p> <p>- rozszerzenie katalogu płatności z rachunku VAT (PIT, CIT, podatek akcyzowy, należności celne, składki ZUS),</p> <p>- możliwość płatności zbiorczych za faktury.</p>
--	--	--	--	---

Rozdział 6. Działalność operacyjna i rozliczeniowa, współpraca z Biurem Informacji Kredytowej oraz Biurem Informacji Gospodarczej.

Kasa Krajowa pełni funkcję centrali finansowej spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz podmiotu gwarantującego płynność i stabilizowanie systemu SKOK.

Saldo lokat SKOK zgromadzonych przez Kasy w Kasie Krajowej na koniec 2019 roku wyniosło 1,50 mld zł. Na tę wielkość składały się lokaty obowiązkowe, w tym z tytułu rezerwy płynnej i funduszy własnych oraz lokaty dobrowolne. Saldo lokat na koniec 2019 roku było o 10,7% niższe, w porównaniu ze stanem na koniec roku 2018.

W 2019 roku Kasa Krajowa przyznała kasom kredyty w łącznej kwocie 6,5 mln zł (vs. 7,83 mln zł. w 2018 r.) W 2019 r. nie udzielono kredytu stabilizacyjnego.

Działalność inwestycyjna Kasy Krajowej w 2019 roku stanowiła kontynuację polityki inwestycyjnej z lat ubiegłych. Nadwyżki środków zgromadzonych przez Kasę Krajową były inwestowane na rynku finansowym w lokaty bankowe, obligacje, certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych oraz obligacje komercyjne i listy zastawne.

Środki deponowane w Kasie Krajowej z tytułu rezerwy płynnej oraz środki funduszu stabilizacyjnego, pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej, były inwestowane w sposób zgodny z zapisami ustawy o SKOK. Wzorem lat ubiegłych, kontynuowano bezpieczną politykę inwestycyjną. Strategia inwestycyjna w 2019 roku obejmowała rozpoczęcie działań stopniowego dostosowywania struktury portfela do zmiany stóp procentowych w Polsce (redukcja tej części portfela, która jest najbardziej narażona na ryzyko zmienności wyceny). Zmiana oczekiwań rynkowych odnośnie stóp procentowych wynikających z otoczenia gospodarczego Polski spowodowała, że tylko częściowo wdrożono „Plan działania Kasy Krajowej na ewentualność podniesienia przez Radę Polityki Pieniężnej stóp procentowych w perspektywie 18 miesięcy” – sprzedano obligacje skarbowe o długim duration (powyżej 5 lat) w kwocie 83 mln. Pod koniec 2019 roku portfel obligacji utrzymywał zadowalającą dla Kasy Krajowej rentowność 3,39% (średnia YTM ważona nominałem obligacji) przy rentowności 10-letnich obligacji skarbowych na poziomie 2,12% na koniec grudnia 2019 r.

W 2019 r. portfel inwestycyjny Kasy Krajowej uległ zauważalnej zmianie w obszarze rachunków bankowych (wzrost o 16%), zbudowano portfel obligacji komercyjnych, stan na koniec 2019 r. - 102,1 mln PLN, dokonano inwestycji w Listy zastawne – 80 mln PLN oraz zwiększono zaangażowanie w certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych zarządzanych przez Generali Investments TFI S.A. i Ipopema TFI S.A.

Prowadzone w 2019 r. działania inwestycyjne były zgodne z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Głównym celem inwestycyjnym było uzyskiwanie wyników inwestycyjnych, umożliwiających realizację budżetu, przy zachowaniu najwyższej staranności, bezpieczeństwa portfela inwestycyjnego i ograniczania ryzyk. Bardzo istotnym elementem polityki inwestycyjnej była dywersyfikacja portfela i przestrzeganie limitów inwestycyjnych dla poszczególnych kategorii inwestycji. Jedynymi nielimitowanymi instrumentami, zgodnie z ustawą o SKOK, pozostawały i pozostają nadal papiery wartościowe, emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski. W całym okresie 2019 roku nie zanotowano ani jednego przypadku przekroczenia limitów inwestycyjnych.

Tabela. Wielkości wybranych wskaźników ekonomiczno-finansowych według stanów na koniec 2019 oraz 2018 roku

L.p.	Nazwa wskaźnika	31.12.2018	31.12.2019	Zmiana
1	Wskaźnik poziomu kapitału ogółem (ogólny wskaźnik wypłacalności)	0,44%	0,51%	0,07%
2	ROA brutto	0,43%	1,42%	0,99%

3	Wskaźnik aktywów płynnych	71,82%	70,19%	-1,63%
4	Wskaźnik C/I	87,63%	69,02%	-18,61%
5	Wskaźnik rentowności sprzedaży	12,37%	30,98%	18,61%
6	Wskaźnik inwestowania	47,85%	47,06%	-0,80%
7	Wskaźnik depozytów	68,95%	67,09%	-1,86%
9	wskaźnik aktywów przychodowych na etat (w tys. PLN)	24 046,4	21 663,9	-2 382,5
10	wskaźnik zysku brutto na etat (w tys. PLN)	143,1	439,2	207%
11	wskaźnik zysku netto na etat (w tys. PLN)	91,5	341,6	273%

Dla Kasy Krajowej ustawodawca – odmiennie niż dla SKOK – nie określił standardów dotyczących zarówno adekwatności kapitałowej, jak też współczynnika wypłacalności. Należy natomiast zwrócić uwagę na to, że co najmniej 90% nadwyżki bilansowej Kasy Krajowej zasila fundusz stabilizacyjny, który służy do realizacji celów określonych w art. 42 ustawy o SKOK i nie jest (nawet w części pochodzącej z zysku Kasy Krajowej) jej kapitałem podstawowym. Stąd możliwości budowania kapitału Kasy Krajowej są praktycznie ograniczone do maksymalnie 10% nadwyżki bilansowej, przekazywanej na fundusz zasobowy.

Wskaźnik poziomu kapitału ogółem, wynoszący na koniec 2019 roku 0,51% utrzymuje się w Kasie Krajowej na poziomie wyznaczonym wartością funduszu udziałowego i zasobowego. Poziom wskaźnika w porównaniu z rokiem 2018 nieznacznie wzrósł o 0,07 p.p. Wskaźnik rentowności aktywów Kasy Krajowej wyniósł w 2019 r. 1,42% co oznacza wzrost, w stosunku do 2018 roku, o 0,99 punktu procentowego. Wzrost wskaźnika wynikał przede wszystkim ze wzrostu wielkości zysku brutto, na co wpływ miały: uzyskanie przychodu w wysokości 12,7 mln PLN będącego wynikiem wypłaty środków przez jeden z banków w związku z prawomocnym wyrokiem sądu w sprawie bonu komercyjnego, transakcje sprzedaży obligacji skarbowych po względnie wysokich cenach oraz realizacja zysku z uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych zamkniętych poprzez sprzedaż certyfikatów inwestycyjnych. Nie bez znaczenia była również zamiana mniej dochodowych aktywów np. lokat bankowych, na aktywa o wyższej stopie zwrotu, np. papiery komercyjne oraz listy zastawne.

Kasa Krajowa jest podmiotem finansowym, którego większość przychodów i kosztów stanowią przychody i koszty odsetkowe. Oznacza to, że głównym czynnikiem, wpływającym na uzyskiwane wyniki, jest wysokość stóp procentowych. Stopa referencyjna Narodowego Banku Polskiego w całym 2019 roku utrzymywała się na poziomie 1,50%. Średnia wartość stawki WIBID 1M wyniosła w 2019 roku 1,43%. (1,44% w 2018r.) Znaczący wzrost wielkości wskaźnika ROA brutto jest wynikiem korzystnego dla Kasy Krajowej wyroku oraz bardziej efektywnego wykorzystania środków pozostających w dyspozycji Kasy Krajowej. Aktywa płynne Kasy Krajowej stanowiły przeważającą większość aktywów Kasy Krajowej. Wielkość wskaźnika aktywów płynnych wyniosła na koniec 2019 roku 70,19% co oznacza niewielki spadek o 1,63 punktów procentowych w porównaniu z rokiem poprzednim.

Rekordowo niski poziom stóp procentowych utrzymujący się w 2019 roku był czynnikiem wywierającym presję na utrzymywanie niskich marż odsetkowych uzyskiwanych przez Kasę Krajową. Wzrost wskaźnika rentowności sprzedaży oraz spadek wskaźnika C/I określającego relację kosztów do przychodów w 2019 roku wynika, tak jak w przypadku innych wskaźników z dodatkowych przychodów wynikających z korzystnego dla Kasy Krajowej wyroku, wyższych przychodów ze sprzedaży papierów wartościowych oraz zmian w strukturze aktywów przy jednoczesnym zachowaniu poziomu kosztów lokat SKOK z 2018 r.

W 2019 roku podjęto działania polegające na dostosowaniu struktury aktywów finansowych i lokat SKOK do ewentualnej zmiany poziomu stóp procentowych. Dokonano optymalizacji portfela obligacji skarbowych, prowadzono działania na rzecz ograniczania kosztów obsługi finansowej oraz zmniejszenia liczby banków współpracujących z Kasą Krajową. W celu obniżenia kosztów odsetkowych ponoszonych przez Kasę Krajową dokonano przedterminowego wykupu części wyemitowanych obligacji serii A o wartości nominalnej 10 mln PLN. W ciągu 2019 roku Kasa Krajowa utrzymywała wysoką płynność finansową, co było spowodowane potencjalnym ryzykiem wystąpienia zwiększonego odpływu środków w związku sytuacją systemu SKOK. Podwyższona płynność Kasy Krajowej była utrzymywana w postaci wyższych wolumenów środków na rachunkach bankowych, częściowo kosztem inwestycji finansowych. W 2019 roku odnotowano dalszy spadek wskaźnika depozytów do poziomu 67,09%. Oznacza to, że 2019 rok przyniósł w porównaniu z 2018 r. spadek

udziału lokat kas w sumie bilansowej Kasy Krajowej o 1,86 punktu procentowego. Wszystkie te czynniki miały wpływ na obniżenie wielkości wskaźnika inwestowania do poziomu 47,06%.

Z uwagi na to, iż liczba etatów w Kasie Krajowej nie zmieniała się znacznie w stosunku do 2018 r. (wzrost z poziomu 72,58 do 72,63), główną przyczyną spadku wskaźnika aktywów przychodowych na etat był spadek wielkości tych aktywów z poziomu 1,74 mld zł do 1,57 mld zł. Dzięki wypracowanemu wysokiemu zyskowi brutto znacznej poprawie uległy wskaźniki zysku brutto i netto na etat, które wzrosły odpowiednio o 207% i 273% w stosunku do roku poprzedniego.

W kasach w dalszym ciągu kontynuowana jest działalność w zakresie rozliczeń finansowych członków SKOK. W dniu 1 lipca 2018 roku Kasa Krajowa została bezpośrednim uczestnikiem systemów rozliczeń ELIXIR oraz SORBNET2, co wpłynęło na przyspieszenie realizacji przelewów krajowych dla Kas oraz członków SKOK.

Łącznie, w roku sprawozdawczym, zrealizowano 4 835 302 zleceń od członków SKOK w systemie ELIXIR i SORBNET2. W porównaniu z 2018 rokiem liczba zleceń wysłanych przez SKOK w 2019 r. spadła o około 11 %. Ponadto w 2019 r. zaobserwowano także spadek liczby przelewów przychodzących do członków SKOK. W porównaniu z rokiem ubiegłym spadek wyniósł około 5,7%. Średnia liczba przelewów przychodzących na rzecz członków SKOK w 2019 r. wyniosła 445 066 przelewów miesięcznie. Stosunek przelewów przychodzących do przelewów wychodzących w 2019 r. wyniósł 110,45%, co stanowi wzrost udziału o 5,84%, w porównaniu z poprzednim rokiem.

Ponadto zrealizowano 17 429 przychodzących zagranicznych poleceń przelewu.

Łączna liczba przelewów zrealizowanych przez Kasę Krajową w 2019 r. wyniosła 10.258.317 szt.

Kasa Krajowa współpracuje z Biurem Informacji Kredytowej (dalej BIK S.A.). W ramach zawartej umowy, Kasy za pośrednictwem KSKOK dostarczają dane ze SKOK do BIK oraz z BIK do SKOK w zakresie bazy Klient Indywidualny oraz BIK Przedsiębiorca. Produkty BIK, to przede wszystkim raporty kredytowe i towarzyszące im oceny scoringowe. Wśród dostępnych produktów można wyróżnić następujące typy raportów o stanie zobowiązań klienta: Kredytowe, Monitorujące oraz Zarządzające. Raporty są istotnym elementem procesów związanych z oceną ryzyka kredytowego członków Kas.

Ponadto KSKOK podpisała umowę z ERIF BIG S.A. Umowa umożliwia pozyskanie przez Kasy informacji gospodarczych wspomagających ocenę płynności finansowej obecnych i przyszłych klientów SKOK. Składanie zapytań do BIK S.A. daje również dodatkową możliwość pobierania raportów z biura BIG InfoMonitor S.A.

W marcu 2019 roku Kasa Krajowa podpisała umowę z BIK S.A. w zakresie dostępu do Bazy Informacji Weryfikacja (system BIOW). Baza umożliwia wymianę informacji i danych, które zostały zakwalifikowane jako niosące zagrożenie ryzyka poniesienia straty z tytułu działalności operacyjnej, a w szczególności ryzyka transakcji kredytowych.

W 2020 roku Kasa Krajowa zamierza podpisać umowę z BIK S.A. na udostępnienie raportów transgranicznych z następujących biur zagranicznych: Szufa AG, Equifax Ltd, CRIF SpA, International Bureau of Credit Histories (IBCH), Ukrainian Bureau of Credit Histories (UBCH).

W 2019 roku SKOK-i pobrały z bazy BIK S.A. 431.361 szt. raportów on-line, 272.718 szt. raportów off-line. Z bazy ERIF BIG S.A., SKOK-i pobrały 6.487 szt. raportów, natomiast z bazy BIG InfoMonitor 28.127 szt. raportów.

Dział IV. Zasady Ładu Korporacyjnego.

W związku z wydaniem przez KNF w dniu 22 lipca 2014 r., Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, Kasa Krajowa oraz jej organy: Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej, przyjęły do stosowania Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych (dalej jako: „ZŁK”), podejmując odpowiednie decyzje w zakresie swoich kompetencji oraz w takim zakresie, w jakim wdrożenie danych zasad wymaga przyjęcia odpowiednich regulacji wewnętrznych.

W 2019 r. Kasa Krajowa stosowała, podobnie jak w latach poprzednich, rozwiązania związane z zaimplementowaniem Zasad Ładu Korporacyjnego, z których – jako najistotniejsze – należałoby wskazać:

1. Organizacja Kasy Krajowej umożliwia realizację długoterminowych celów prowadzonej działalności poprzez odpowiednią strukturę organizacyjną z wydzieleniem kluczowych obszarów i funkcji, wydzieleniem komórek organizacyjnych i stanowisk samodzielnych z przypisaniem do tych stanowisk zakresu odpowiedzialności i uprawnień we wszystkich obszarach, związanych z realizacją zadań Kasy Krajowej. Ponadto, organizacja Kasy Krajowej zapewnia zarządzanie (opisane w Statucie oraz Regulaminie organizacyjnym, kompetencje Zarządu oraz kompetencje przypisane do poszczególnych członków Zarządu w ramach podziału zadań i obowiązków pomiędzy członków Zarządu), sprawowanie kontroli (regulacje wewnętrzne dotyczące kontroli wewnętrznej, funkcji audytu wewnętrznego oraz zapewnienia zgodności), sprawozdawczość zarządczą (w ramach przyjętych przez Radę Nadzorczą Procedur), wewnętrzne regulacje oraz zabezpieczenia fizyczne dotyczące przepływu i ochrony informacji (§ 1 ZŁK).

2. Kasa Krajowa posiada przejrzystą oraz adekwatną do skali i charakteru prowadzonej oraz podejmowanego ryzyka działalność strukturę organizacyjną, obejmującą cały obszar prowadzonej działalności. Przyjęta struktura w sposób niebudzący wątpliwości rozdziela zadania i odpowiedzialności odpowiednich komórek organizacyjnych i stanowisk. Kasa Krajowa posiada Regulamin Organizacyjny w którym, na bazie przyjętej Struktury organizacyjnej zostały opisane: podległość służbowa, zadania oraz zakres obowiązków i odpowiedzialności dla poszczególnych komórek organizacyjnych oraz stanowisk wyodrębniając każdą kluczową funkcję w obrębie wykonywanych zadań. Powyższe dotyczy także podziału zadań jak i odpowiedzialności pomiędzy członków Zarządu (§ 2 ZłK).
3. Kasa Krajowa w swojej działalności przestrzega przepisów prawa oraz uwzględnia rekomendacje nadzorcze wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego, a także zobowiązania lub deklaracje składane wobec organu nadzoru oraz uwzględnia indywidualne zalecenia wydane przez organ nadzoru (§ 3 ZłK).
4. Kasa Krajowa posiadała wyznaczone cele strategiczne, które określał dokument *Kierunki działalności i zasad rozwoju Kasy Krajowej na lata 2018-2019*, przyjęty przez Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej w dniu 14 grudnia 2017 r. W dniu 3 grudnia 2019 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej przyjęło *Kierunki działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2020-2022*. W ramach Struktury organizacyjnej Kasy Krajowej wyodrębnione jest stanowisko Inspektora ds. zarządzania ryzykiem, zostały opracowane odpowiednie dokumenty z tego obszaru (procedury, Polityka i strategię zarządzania ryzykiem); zapewniona jest także odpowiednia informacja zarządcza z tego obszaru do Zarządu oraz Rady Nadzorczej. Kasa Krajowa posiada odpowiednie Procedury wewnętrzne w postaci Planów awaryjnych umożliwiającą podejmowanie odpowiednich działań w sytuacjach nagłych, gdy nie jest możliwa realizacja celów strategicznych. Stosowane zasady rekrutacji pracowników oparte są na pozyskiwaniu kadry wysokokwalifikowanej, posiadającej odpowiednie umiejętności oraz doświadczenie do pracy na określonym stanowisku. Kasa Krajowa należycie chroni prawa pracowników – przyjęte są i podane do wiadomości pracowników poprzez ich umieszczenie w ogólnodostępnym dla pracowników systemie: Portalu Wymiany Informacji, stanowiącym repozytorium dokumentacji w Kasie Krajowej – odpowiednie regulacje wewnętrzne związane z zatrudnieniem, wykonywaniem pracy i wynagradzaniem w Kasie Krajowej (§ 4 ZłK).
5. Zmiany w Strukturze organizacyjnej oraz w pozostałych dokumentach wewnętrznych (Procedurach, Instrukcjach itp.) dokonywane są z uwzględnieniem konieczności zapewnienia spójności ze Statutem Kasy Krajowej – projektowane zmiany weryfikowane są przez Radców Prawnych lub Adwokatów. Projekty, przed ich przyjęciem, podlegają także ocenie pod względem zgodności przez pracowników Działu Compliance. Pracownicy Kasy Krajowej mają stały dostęp do aktualnej Struktury organizacyjnej Kasy Krajowej oraz Regulaminu organizacyjnego z uwagi na ich umieszczenie w ogólnodostępnym dla pracowników systemie: Portalu Wymiany Informacji, stanowiącym repozytorium dokumentacji w Kasie Krajowej (§ 5 ZłK).
6. Kasa Krajowa posiada oraz stosuje plany ciągłości działania i ograniczenia strat na wypadek poważnych zakłóceń w działalności w szczególności w postaci odpowiednich planów i procedur związanych z zapewnieniem ciągłości działania oraz centrum zapasowego, umożliwiającego kontynuację prowadzonej działalności w obszarze teleinformatycznym. Podejmowane są także działania związane z testowym uruchamianiem tych planów (§ 7 ZłK).
7. Kasa Krajowa, jako spółdzielnia, zobowiązana jest stosować się w swojej działalności do Zasad Spółdzielczych tj. zapewnia równe traktowanie wszystkich członków. Kasa Krajowa prowadzi działalność o której mowa w art. 42 ustawy o skok w interesie jej członków. Zgodnie z art. 44 ustawy o skok, jej interesariuszami są członkowie Kasy Krajowej (ust. 1), członkowie kas (ust. 5 i 6) oraz podmiot przejmujący kasę, przejmujący wybrane prawa majątkowe lub wybrane zobowiązania kasy, nabywca przedsiębiorstwa kasy w likwidacji, jego zorganizowanej części lub wybranych praw majątkowych (ust. 8). Kasa Krajowa, przesyłając informacje dotyczące zwołania Walnego Zgromadzenia, udostępniła członkom Kasy Krajowej w ogólnodostępnym dla członków systemie: Portalu Wymiany Informacji, stanowiącym repozytorium dokumentacji w Kasie Krajowej wraz z informacją o zwołaniu, jednakowe dla wszystkich członków materiały dotyczące spraw będących przedmiotem obrad m.in. projekty uchwał, sprawozdania roczne, opracowania itp. (§ 8 ZłK).
8. W ramach funkcjonujących w Kasie Krajowej procedur związanych z dokonywaniem zakupów lub w obszarze działalności inwestycyjnej, przeprowadzanie transakcji odbywa się na jednakowych zasadach (§ 11 ZłK).
9. Zgodnie przepisem art. 51 ustawy o skok Zarząd Kasy Krajowej składa się z 3 do 5 osób. Art. 51 ust. 3 ustawy o skok wskazuje jakie wymagania musi spełniać kandydat na członka Zarządu Kasy Krajowej (poprzez wskazanie jakie okoliczności uzasadniają odmowę wyrażenia zgody przez Komisję Nadzoru Finansowego na powołanie określonej osoby do składu Zarządu Kasy Krajowej). Wymagania te są dalej idące, niż te wskazane w ZłK. Niezależnie od powyższego w Kasie Krajowej stosowane są przyjęte przez Radę Nadzorczą

- na posiedzeniu w dniu 22 maja 2015 r. *Wymagania dla kandydatów na członków Zarządu Kasy Krajowej*, które wskazują jakie wymagania powinien spełnić kandydat na członka Zarządu Kasy Krajowej. Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 12.06.2019 r. uchwałą nr 3 przyjęła znowelizowane „Kryteria doboru kandydatów na członków Zarządu Kasy Krajowej.” (§ 13 ZŁK).
10. Zadania i funkcje Zarządu reguluje § 38 Statutu Kasy Krajowej oraz § 5 Regulaminu Zarządu Kasy Krajowej (§ 14 ZŁK).
  11. W Kasie Krajowej nie są stosowane regulacje wprowadzające wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności członków Zarządu za decyzje zastrzeżone do kompetencji organu zarządzającego. Regulacje dotyczące podziału obowiązków z uwzględnieniem ZŁK zawarte są w *Regulaminie organizacyjnym Kasy Krajowej* (§ 15 ZŁK).
  12. W Kasie Krajowej, w odniesieniu do członków Rady Nadzorczej, obowiązuje uregulowanie zawarte w art. 49 ust. 2 ustawy o SKOK. Członkowie Rady Nadzorczej spełniają wymogi wskazane w § 19 ZŁK (§ 19 ZŁK).
  13. Istniejące w Regulaminie Rady Nadzorczej rozwiązania proceduralne pozwalają na bieżące podejmowanie czynności nadzorczych, w tym możliwość organizacji posiedzenia Rady bez formalnego zwołania, zgodnie z § 10 ust. 4 i 5 Regulaminu, czy możliwość podejmowania uchwał bez odbycia posiedzenia - § 19 (§ 20 ZŁK).
  14. Sposób i wysokość wynagradzania członków Rady Nadzorczej Kasy Krajowej ustala Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej (§ 21 Regulaminu Rady Nadzorczej; § 29 ZŁK).
  15. Kasa Krajowa posiada adekwatny, efektywny i skuteczny system kontroli wewnętrznej, procedury dotyczące systemu kontroli wewnętrznej przyjęte uchwałami Zarządu Kasy Krajowej, w tym procedury dotyczące poszczególnych procesów, a w szczególności w zakresie: kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zgodności. Proces zapewnienia realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej jest dokumentowany (§ 45 ZŁK).
  16. System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie poziomy w strukturze organizacyjnej Kasy Krajowej. Obowiązek dokonywania oceny stosowanego systemu kontroli wewnętrznej leży w kompetencjach Rady Nadzorczej (§ 6 ust. 1 pkt 13 Regulaminu Rady Nadzorczej). Pracownikom, w ramach obowiązków służbowych, zostały przypisane odpowiednie zadania związane z realizacją systemu kontroli wewnętrznej (§ 46 ZŁK).
  17. Z dniem 1 stycznia 2015 r. powołano funkcję Specjalisty ds. compliance. Od dnia 30 marca 2016 r. w Kasie Krajowej funkcjonuje Dział Compliance odpowiedzialny za zapewnienie zgodności działania Kasy Krajowej z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi. Niezależność wykonywania zadań gwarantuje bezpośrednia podległość Kierownika Działu Compliance Prezesowi Zarządu, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze organizacyjnej oraz statucie Kasy Krajowej. Powołanie pracowników Działu Compliance odbyło się za zgodą Rady Nadzorczej. Pracownikom Działu Compliance zapewnia się niezależność (§ 47 ZŁK).
  18. Z dniem 1 stycznia 2015 r. powołano niezależną funkcję audytu wewnętrznego poprzez utworzenie samodzielnego stanowiska Audytora Wewnętrznego. Powołanie osoby na to stanowisko odbyło się za zgodą Rady Nadzorczej. W strukturze organizacyjnej stanowisko to jest podległe Prezesowi Zarządu; w zakresie wykonywanych funkcji stanowisko to jest niezależne (§ 48 ZŁK).
  19. Możliwość bezpośredniego komunikowania się jest zapewniona poprzez odpowiednie zapisy w zakresach obowiązków Audytora Wewnętrznego oraz pracowników Działu Compliance, w regulacjach wewnętrznych (np. dot. informacji zarządczej) oraz w Regulaminie organizacyjnym. Wyrażanie zgody na powołanie osób na stanowisko Audytora Wewnętrznego oraz pracowników Działu Compliance zostało przypisane do kompetencji Rady Nadzorczej (§ 51a ust. 3 zdanie 2 Statutu Kasy Krajowej; § 49 ZŁK).
  20. Kasa Krajowa posiada udokumentowany, dostosowany do charakteru, skali oraz złożoności prowadzonej działalności system zarządzania ryzykiem wraz ze strategią zarządzania ryzykiem oraz polityką zarządzania ryzykiem. Na system zarządzania ryzykiem składają się w szczególności regulacje dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem kredytowym, ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem stopy procentowej. Przyjęte dokumenty określają także apetyt na ryzyko w Kasie Krajowej (§ 50 ZŁK).
  21. Przyjęcie i zarządzanie systemem zarządzania ryzykiem w Kasie Krajowej leży w kompetencjach Zarządu Kasy Krajowej (§ 5 ust. 2 pkt 10 Regulaminu Zarządu Kasy Krajowej). Z uwagi na skalę prowadzonej działalności, w zakresie, w jakim jest to możliwe, stosowana jest zasada niełączenia przez członków zarządu kompetencji w zakresie odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem z funkcją odpowiedzialności za obszar działalności generujący ryzyko (§ 51 ZŁK).
  22. Na mocy obowiązujących regulacji wewnętrznych z zakresu informacji zarządczej, przewidziane jest regularne cykliczne informowanie Rady Nadzorczej na temat ryzyka występującego w Kasie Krajowej (§ 52 ZŁK).

23. Kasa Krajowa, w ramach prowadzonej działalności, nie nabywa aktywów na ryzyko klienta (rozdział 9 ZŁK).

Dział V. Współpraca z instytucjami krajowymi i zagranicznymi.

Rozdział 1. Instytucje krajowe.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano stałą współpracę SKOK z instytucjami krajowymi, która obejmowała następujące podmioty:

1. BFG – w zakresie depozytów zgromadzonych w SKOK, objętych obowiązkowym systemem gwarantowania oraz obowiązków Kasy Krajowej wynikających z Ustawy o BFG.
2. NBP – w zakresie prowadzenia rachunku bieżącego w systemie SORBNET2, utrzymywania przez Kasę Krajową i SKOK rezerwy obowiązkowej w NBP, umowy o prowadzenie rachunku i konta depozytowego bonów skarbowych i bonów pieniężnych NBP oraz przeprowadzania operacji na papierach wartościowych w systemie SKARBNET4 oraz w zakresie danych sprawozdawczych.
3. Główny Urząd Statystyczny – w zakresie dostarczania danych SKOK w ramach programu badań statystycznych statystyki publicznej, w celu opracowania publikacji *Wyniki finansowe spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych*.
4. Generalny Inspektor Informacji Finansowej – w zakresie realizowania obowiązków wynikających z Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, w tym obowiązku przekazywania do GIIF wyników kontroli w SKOK, przeprowadzanych przez Kasę Krajową, w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
5. Biuro Informacji Kredytowej S.A. (dalej jako: BIK) – w zakresie wymiany danych kredytowych oraz wysyłania elektronicznie, za pośrednictwem BIK SA, do Ministerstwa Finansów, informacji o otwartych i zamkniętych rachunkach przedsiębiorców.
6. Krajowa Rada Spółdzielcza – w zakresie działań na rzecz spółdzielczości i rozwoju ruchu spółdzielczego. Kasa Krajowa współpracuje z Krajową Radą Spółdzielczą w ramach Zgromadzenia Ogólnego KRS oraz poprzez uczestnictwo w dwóch specjalnych komisjach działających w ramach KRS: Komisji Finansów Spółdzielczych oraz Komisji Lustracji.
7. Biura Informacji Gospodarczej – w zakresie umożliwienia Kasom korzystania z informacji gospodarczych przy wykorzystaniu infrastruktury służącej do wymiany informacji kredytowej w ramach tzw. projektu BBC (BIK BIG Communication).

Rozdział 2. Instytucje zagraniczne

W 2019 roku spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe aktywnie uczestniczyły w międzynarodowych programach, projektach oraz innych działaniach zagranicznych. Było to związane głównie z członkostwem polskich SKOK-ów, reprezentowanych przez Kasę Krajową w organizacjach międzynarodowych, takich jak Światowa Rada Unii Kredytowych (WOCCU), Międzynarodowy Związek Spółdzielczy (ICA), Cooperatives Europe, Europejska Sieć Unii Kredytowych (ENCU). Kasa Krajowa była również aktywnie zaangażowana poprzez swoich ekspertów w programach wsparcia unii kredytowych w innych krajach. Głównym projektem zagranicznym w którym zaangażowani są polscy eksperci od września 2016 roku to czteroletni projekt Kredyt dla Producentów Rolniczych (CAP) wdrażany wspólnie z WOCCU i finansowany przez Agencję Rządu Stanów Zjednoczonych ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID). Przedstawiciel Kasy Krajowej w istotny sposób przyczynił się do powstania tego projektu, uzyskania finansowania z USAID oraz zapewnienia uczestnictwa Kasy Krajowej i innych instytucji działających w ramach struktury SKOK we wdrożeniu tego ważnego projektu.

W ramach powołanego w 2019 roku Regionalnego Centrum Unii Kredytowych we współpracy z WOCCU, Lider zespołu koordynującego pracę Centrum odbył szereg spotkań z przedstawicielami zarządów i nadzorów systemów unii kredytowych w regionie w celu zintensyfikowania stosunków i nawiązaniu współpracy systemów unii kredytowych w regionie. Spotkania miały miejsce w Mołdawii, Albanii, Litwie, Rumunii, Kirgistanie i Estonii. Szczegółowa analiza sytuacji systemów unii kredytowych w Europie i Azji Środkowej została zawarta w Regional Profile Digest, które zostało wykonane przez lidera Centrum i zaprezentowane Radzie Dyrektorów WOCCU podczas posiedzenia w listopadzie 2019 r.

Centrum ma za zadanie wspieranie istniejących systemów unii kredytowych w regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz stymulowanie powstawania takich systemów a także zachęcanie do członkostwa istniejących systemów unii kredytowych w WOCCU i europejskiej strukturze ENCU. W skład centrum poza liderem/Pełnomocnikiem Zarządu ds. Kontaktów z Parlamentem i Organizacjami Międzynarodowymi wchodzi

również: Wiceprezes Kasy Krajowej, Kierownik Działu Compliance oraz członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej. Centrum działa w oparciu o istniejące siły i środki Kasy Krajowej oraz WOCCU.

Kalendarium:

1. W okresie sprawozdawczym odbyły się 3 posiedzenia Rady Dyrektorów WOCCU, w których udział wzięli Prezes Kasy Krajowej.
2. W lutym we współpracy z Pełnomocnikiem Zarządu została uaktualniona strona ENCU oraz opracowano TOP 10 osiągnięć legislacyjnych na forum europejskim w KE i Parlamencie Europejskim.
3. Prezes Kasy Krajowej również w lutym 2019 r. brał udział w konferencji CUNA GAC w Waszyngtonie.
4. W kwietniu i maju została opracowana strona internetowa Centrum Regionalnego wraz z profilem wybranych systemów unii kredytowych w Europie. <https://www.skok.pl/kasa-krajowa/rcuc/>
5. W maju gościł z wizytą Brian Branch, Prezes/CEO WOCCU. Spotkania z Prezesem Branchem odbyło się z udziałem Prezesa Kasy Krajowej, Doradcy Prezesa oraz Pełnomocnika Zarządu. Tematem spotkań była przede wszystkim działalność Centrum Regionalnego oraz planowany na 2020 rok Kongres Technologiczny Regionalnego Centrum Unii Kredytowych.
6. W czerwcu i listopadzie przedstawiciele Kasy Krajowej brali udział w przeglądzie legislacji europejskiej i spotkaniu EPCUIG (Grupy Przyjaciół Unii Kredytowych Parlamentu Europejskiego) w Brukseli.
7. Konferencja Światowych Unii Kredytowych odbyła się w lipcu na Bahamach. Udział w niej wzięło ponad 2 tysiące osób w tym również przedstawiciele Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych. Prezes Kasy Krajowej został wybrany ponownie do Rady Dyrektorów WOCCU oraz ponownie wybrany na stanowisko wiceprzewodniczącego Rady. Podczas tej konferencji w poczet członków zostało przyjęte Stowarzyszenie Chorwackich Unii Kredytowych. Lider Regionalnego Centrum/Pełnomocnik Zarządu ds. Kontaktów z Parlamentem i Organizacjami Międzynarodowymi miał główny udział w negocjacjach dotyczących zbliżenia chorwackiego systemu do WOCCU co zaowocowało uroczystym przyjęciem Chorwacji do WOCCU w lipcu 2019 podczas Konferencji na Bahamach.
8. W sierpniu - Pełnomocnik Zarządu brał udział w II Tallinn Forum gdzie dyskutowano o powołaniu regionalnego projektu typu Blockchain z udziałem polskiego systemu.
9. We wrześniu, Wiceprezes Zarządu Kasy Krajowej wraz z przewodniczącym WOCCU oraz innymi przedstawicielami Unii Kredytowych brali udział w obchodach 20-lecia Mołdawskich Unii Kredytowych (FULM Savings House) w Skopje.
10. W ciągu całego 2019 roku przedstawiciele Kasy Krajowej aktywnie uczestniczyli we wdrażaniu projektu CAP w Kijowie gdzie przeprowadzili szereg szkoleń dla strony rządowej i Regulatora a także dla obu Stowarzyszeń Ukraińskich Unii Kredytowych.

Dział VI. Kadry.

Zatrudnienie w Kasie Krajowej, według stanu na 31 grudnia 2019 r. wyniosło 75 etatów, w tym 70 etatów pełnych i 5 etatów częściowych. W ciągu roku sprawozdawczego zatrudnienie w Kasie Krajowej ustąpiło względem 3 osób. Pozyskano natomiast 2 nowych pracowników.

W roku 2019 zatrudnienie w poszczególnych działach kształtowało się następująco:

Dział	31 grudnia 2018 r.	31 grudnia 2019 r.
Informatyczny	3	4
Organizacyjno-Administracyjny	8	6
Finansowo-Księgowy	6	7
Compliance	1	1
Legislacyjny	4	4
Projektów i Standaryzacji	4	4
Pozostałe stanowiska (samodzielne)	18	17
Dział Monitoringu i Kontroli	14	13
Dział Operacyjno-Rozliczeniowy	19	19

Średnia wieku pracowników Kasy Krajowej wynosi 45 lat. Pracownicy z wyższym wykształceniem stanowią 92 % osób zatrudnionych. Kobiety stanowią 54,66 % zatrudnionych osób.

Pracownicy Kasy Krajowej motywowani są do rozwoju i podnoszenia kwalifikacji. Polityka szkoleniowa sprzyja rozwijaniu umiejętności zawodowych i personalnych pracowników. Na szkolenia w roku 2019 została wydana kwota 138 tysięcy złotych.

W Kasie Krajowej funkcjonuje Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, działający na podstawie regulaminu przyjętego uchwałą nr 4 Zarządu Kasy Krajowej z dnia 19 marca 2010 r. (ostatnio zmienionego uchwałą nr 2 z dnia 20 grudnia 2017 r.). Środki Funduszu pochodziły z odpisów podstawowych, dokonanych w oparciu o ustawę z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. W roku 2019 Kasa Krajowa wypłacała pracownikom świadczenia głównie na następujące cele: pobyt dzieci w przedszkolach i żłobkach, zakup podręczników szkolnych dla dzieci, wypoczynek pracowników i ich dzieci, wsparcie finansowe w okresie Świąt Wielkanocy i Bożego Narodzenia oraz zapomogi z tytułu leczenia i rehabilitacji pracowników i członków ich rodzin. W roku 2019 ze środków zgromadzonych na Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych Kasa Krajowa wydała 78,8 tysiąca złotych, realizując wszystkie złożone przez pracowników wnioski.

Kasa Krajowa prowadzi także Pracowniczy Program Emerytalny (dalej zwany PPE). W ramach PPE, Kasa Krajowa w 2019 r. finansowała i odprowadzała na rzecz pracowników, którzy przystąpili do PPE, składkę podstawową w wysokości 0,1% wynagrodzenia danego pracownika do listopada, a od grudnia 3,5 %. Z uwagi na fakt, iż w roku 2018 50 % uczestników PPE zwróciło się na piśmie do Pracodawcy z wnioskiem o zmianę Programu i podmiotu zarządzającego PPE, 12 marca 2019 r. Kasa Krajowa podpisała umowę grupowego ubezpieczenia na życie z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym Pracowników w ramach PPE z SALTUS TU na Życie S.A. W lipcu 2019 r. dokonano przeniesienia środków w następstwie zmiany programu oraz podmiotu zarządzającego.

Dział VII. System kontroli wewnętrznej.

W Kasie Krajowej w okresie sprawozdawczym funkcjonował system kontroli wewnętrznej, którego celem było wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniając się do zapewnienia skuteczności i efektywności działania Kasy Krajowej, wiarygodności prowadzonej sprawozdawczości finansowej oraz zgodności działania Kasy Krajowej z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz rekomendacjami nadzorczymi.

System kontroli wewnętrznej obejmował:

1. mechanizmy kontroli uwzględniające wszystkie poziomy w Strukturze Organizacyjnej Kasy Krajowej;
2. komórkę kontroli wewnętrznej, której zadaniem było zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Kasie Krajowej;
3. komórkę ds. zapewnienia zgodności, której zadaniem było zapewnienie zgodności działalności Kasy Krajowej z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz z uwzględnieniem rekomendacji nadzorczych;
4. komórkę audytu wewnętrznego, której zadaniem było regularne badanie adekwatności, skuteczności i efektywności działalności Kasy Krajowej, w szczególności systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.

Kasa Krajowa posiada odpowiednie regulacje systemu kontroli wewnętrznej, opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą i Zarząd Kasy Krajowej. Zarząd Kasy Krajowej identyfikował i monitorował efektywność mechanizmów kontrolnych, które były dostosowane do specyfiki działalności Kasy Krajowej. Audytor Wewnętrzny, Samodzielny Inspektor Kontroli Wewnętrznej oraz Kierownik Działu Compliance opierali swoją działalność na planach rocznych, których podstawą była ocena poszczególnych procesów służąca identyfikacji podwyższonego ryzyka i wspomagająca określanie priorytetów realizacji zadań.

Rada Nadzorczą i Zarząd Kasy Krajowej otrzymywały regularnie sprawozdania i informacje z przeprowadzonych audytów i kontroli wewnętrznych oraz z zakresu compliance. Audytor Wewnętrzny, Samodzielny Inspektor Kontroli Wewnętrznej oraz Kierownik Działu Compliance mieli zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się z Radą Nadzorczą oraz Zarząd Kasy Krajowej oraz możliwość bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do tych organów.

W roku 2019 przeprowadzonych zostało 6 kontroli wewnętrznych zgodnie z zatwierdzonym *Planem kontroli wewnętrznej w Kasie Krajowej na 2019 rok* oraz 1 kontrola wewnętrzna nieplanowana. Zidentyfikowane podczas przeprowadzonych kontroli wewnętrznych ryzyka badanych obszarów zostały ocenione jako niskie - potencjalna wysokość szkody w związku z zajściem niepożądanego zjawiska jest niska.

Zgodnie z *Procedurą przekazywania informacji zarządczej w Kasie Krajowej* Kierownik Działu Compliance przekazywał raporty z zakresu compliance na każde planowe posiedzenie Rady Nadzorczej oraz co najmniej raz w miesiącu na posiedzenie Zarządu. W 2019 r. stosowano w Kasie Krajowej Check-list Działu Compliance. Raporty compliance przekazywane bezpośrednio do Zarządu oraz Rady Nadzorczej Kasy Krajowej były opracowywane m.in. z wykorzystaniem Check-listy Działu Compliance. Check-listy obejmowały zgodnie z pkt XIX *Zasad funkcjonowania Działu Compliance*:

- a) roczny i wieloletni plan compliance;
- b) szkolenia do przeprowadzenia w ramach rocznego planu szkoleń pracowników Kasy Krajowej z obszaru compliance;

- c) zadania do wykonania w ramach regulacji wewnętrznych compliance w Kasie Krajowej, w tym działania mające na celu dostosowanie działalności Kasy Krajowej do regulacji wewnętrznych Kasy Krajowej;
- d) akty prawne dotyczące Kasy Krajowej oraz SKOK, w tym działania mające na celu dostosowanie działalności Kasy Krajowej i SKOK do obowiązujących i zmieniających się przepisów prawa;
- e) rekomendacje nadzorcze dotyczące Kasy Krajowej oraz SKOK, w tym działania mające na celu dostosowanie działalności Kasy Krajowej i SKOK do obowiązujących i zmieniających się rekomendacji nadzorczych;
- f) rejestr zgłoszonych incydentów w zakresie ryzyka braku zgodności.

Ryzyko braku zgodności w Kasie Krajowej Dział Compliance klasyfikuje *en bloc* na dzień 31 grudnia 2019 r. jako ryzyko niskie, z uwagi na stosowane w Kasie Krajowej mechanizmy kontrolne.

Ponadto w 2017 r. Kierownik Działu Compliance zainicjował powstanie Centrum Compliance SKOK. Inicjatywa jest realizowana na podstawie przepisu art. 44 ust. 2 pkt 4 ustawy o skok i ma na celu wsparcie SKOK w rozwoju funkcji compliance w SKOK poprzez:

1. zapewnienie dostępu do informacji oraz alertów nt. zmieniających się przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych w ramach Portalu Wymiany Informacji SKOK;
2. utworzenie stałego punktu kontaktowego dla zapytań SKOK związanych z zapewnieniem zgodności w SKOK poprzez dedykowany adres: compliance@skok.pl;
3. organizowanie cyklicznych spotkań pracowników SKOK odpowiedzialnych za zapewnienie zgodności celem wymiany doświadczeń oraz podnoszenia kwalifikacji;
4. wsparcie w szczególności małych SKOK, w których jedna osoba łączy różne funkcje, w tym odpowiedzialność za zapewnienie zgodności.

Udział przedstawicieli każdego SKOK w pracach Centrum Compliance SKOK jest bezpłatny. Finansuje je Kasa Krajowa.

Zgodnie z zatwierdzonym *Planem audytu wewnętrznego w Kasie Krajowej na 2019 rok*, do dnia 31 grudnia 2019 r. przeprowadzono 7 planowanych audytów wewnętrznych. Przeprowadzone audyty wskazują, iż procesy objęte audytem w 2019 r. w Kasie Krajowej funkcjonowały prawidłowo. Poziom zidentyfikowanego ryzyka w poszczególnych obszarach oceniony został *en bloc* jako niskie.

Raporty z audytów sporządzane były w terminie wskazanym w regulacjach wewnętrznych i przekazywane do audytowanych, Zarządu oraz Rady Nadzorczej Kasy Krajowej.

Zgodnie z *Procedurą przekazywania informacji zarządczej w Kasie Krajowej*, audytor wewnętrzny przekazywał regularnie i terminowo sprawozdania cykliczne dla Zarządu oraz na planowane posiedzenia Rady Nadzorczej.

Dział IX. Instytucje działające w ramach struktury SKOK.

Instytucje działające w ramach struktury SKOK w roku 2019 kontynuowały swoją działalność, koncentrując się na dostosowywaniu oferowanych produktów i usług, a także struktury do zmieniających się warunków prawnych, rynkowych i potrzeb oraz ilości kas. Wśród wskazanych pomiotów wymienić można:

1. Zakłady ubezpieczeń – Saltus TUV oraz Saltus TU Życie SA prowadziły w roku 2019 działalność dostarczając kasom oraz ich członkom ubezpieczenia osobowe, majątkowe oraz ubezpieczenia na życie a także rozwijając działalność w segmencie ubezpieczeń zdrowotnych. SALTUS TUV po zawarciu w grudniu 2013 r. umowy pożyczki z Kasą Krajową na kwotę 90 mln zł, której środki zostały przeznaczone na pomoc dla SKOK, pozostaje podmiotem wspierającym stabilizację spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

2. W ramach spółki Aplitt SA, funkcjonują dwa podmioty dedykowane kluczowym działalnościami prowadzonym dotychczas przez ten podmiot: spółka Aplitt Sp. z o.o. która specjalizuje się w działalności w obszarze rozwiązań IT i która jest głównym dostawcą oprogramowania dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz spółka Cardera Sp. z o.o., która prowadzi działania w zakresie wydawnictwa i procesowania kart płatniczych Visa wydawanych przez Kasę Krajową dla członków SKOK. Aplitt SA poprzez spółkę zależną Monetia Sp. z o.o. rozwija ponadto działalność sieci agencji płatniczych.

3. Spółka Apella S.A. jest podmiotem posiadającym bogate doświadczenie w prowadzeniu działań z obszaru public relations dla SKOK; spółka świadczy te usługi na zlecenie poszczególnych kas.

W ramach działalności spółki zależnej (Fratia Sp. z .o.o.) kontynuowała działalność wydawniczą.

Z uwagi na zaprzestanie prowadzenia przez Kasę Krajową wspólnych działań reklamowo-promocyjnych SKOK, spółka z sukcesem pozyskuje klientów zewnętrznych.

4. Asekuracja Sp. z o.o. prowadzi działania z zakresu pośrednictwa ubezpieczeniowego oraz wspomaga SKOK w zakresie windykacji przeterminowanych należności od członków Kas. Działania windykacyjne prowadzone są zarówno w zakresie windykacji przedsądowej, jak i na późniejszych etapach i są wykonywane przez Spółkę oraz współpracując z nią kancelarie prawne. Asekuracja Sp. z o.o. oferuje ponadto Kasom możliwość sprzedaży wierzytelności, w tym na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego.

5. Spółka SaltLux Holding S.a.r.l., do której, w latach ubiegłych, zostały wniesione tytułem aportu akcje i udziały, będące w posiadaniu Kasy Krajowej i innych podmiotów, w pełni realizuje cele, dla jakich została powołana, tj. posiadanie w strukturze silnej kapitałowo spółki, wykorzystującej rozwiązania prawne, jakie daje członkostwo w Unii Europejskiej z zastosowaniem specyfiki rozwiązań łączących się z miejscem siedziby spółki oraz zarządzanie podmiotami zależnymi. Spółka, poprzez Kasę Krajową, bierze również udział w procesach, efektem których jest wsparcie kapitałowe Kas.

6. Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej jako podmiot wspomagający realizację misji SKOK w zakresie edukacji kontynuowało wiele cyklicznych projektów oraz podjęło nowe działania, które były zgodne z jego misją i celami statutowymi. Stowarzyszenie także w 2019 r. prowadziło działalność w zakresie bezpłatnego poradnictwa finansowo-prawnego, poprzez cztery Ośrodki Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego specjalizujące się w nieodpłatnym poradnictwie finansowo-prawnym i konsumenckim w zakresie między innymi problemów nadmiernego zadłużenia i niewypłacalności, restrukturyzacji, konsolidacji, renegecji warunków spłaty zobowiązań, windykacji, egzekucji, klauzul niedozwolonych w umowach, odpowiedzialności za długi, wybranych zagadnień z zakresu prawa spadkowego, prawa cywilnego, prawa bankowego, prawa spółdzielczego oraz podstawowych praw konsumentów. Ośrodki funkcjonują w czterech lokalizacjach na terenie kraju. W 2019 r. z pomocy Ośrodków skorzystało 1938 osób.

Dział X. Wyniki finansowe Kasy Krajowej za rok 2019 – realizacja założeń budżetowych

Według danych na koniec 2019 r. Kasa Krajowa wygenerowała zysk brutto w kwocie 31.900,2 tys. zł, wobec planowanego w budżecie na poziomie 11.589,1 tys. zł. Zrealizowany wynik finansowy brutto jest o 20.311,1 tys. zł wyższy niż planowano w budżecie (prezentacja budżetu na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie sprawozdań spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej kasy Oszczędnościowo-Kredytowej).

Na koniec 2019 r. wynik finansowy netto Kasy Krajowej ukształtował się na poziomie 24.812,0 tys. zł, wobec planowanego w budżecie na poziomie 6.636,0 tys. zł. Zrealizowany wynik finansowy netto jest wyższy niż planowano w budżecie, tj. o 18.176,0 tys. zł.

Trzeba zaznaczyć, że wyżej wymienione wyniki finansowe osiągnięto pomimo spadku aktywów Kasy Krajowej rok do roku ponad 188 mln zł. Istotnym nieplanowanym wydarzeniem mającym wpływ na wynik finansowy brutto i netto i jego wzrost o ponad 12 mln zł w IV kwartale było zakończenie sporu sądowego z bankiem w sprawie bonu komercyjnego i realizacja wyroku przez bank w postaci wpłaty w listopadzie 2019 r.:

1. 8.797,5 tys. zł odsetek ustawowych,
2. 3.940,8 tys. zł wykup bonu komercyjnego,
3. 11,2 tys. zł zwrot kosztów procesu.

Innym czynnikiem mającym wpływ na wynik finansowy były przychody odsetkowe, które osiągnęły poziom 52.832,2 tys. zł i były wyższe od założonych w budżecie o 11.176,1 tys. zł. Wyższe niż planowano przychody odsetkowe wynikają głównie z ujęcia w budżecie przychodów odsetek ustawowych uzyskanych w wyniku zakończenia sporu sądowego z bankiem w sprawie bonu komercyjnego w kwocie 8.797,5 tys. zł. Pozostałe przychody odsetkowe wyniosły 44.034,7 tys. zł i były wyższe od założonych w budżecie o 2.378,6 tys. zł co oznacza przekroczenie o 5,71% w stosunku do wielkości z budżetu.

Koszty odsetkowe osiągnęły poziom 27.548,1 tys. zł i były wyższe od planowanych o 302,9 tys. zł, tj. o 1,11%. Wyższe koszty odsetkowe były wynikiem wyższych kwotowań lokat negocjowanych dla kas – jest to kontynuacja polityki Kasy Krajowej odnośnie utrzymania wolumenu lokat kas.

Zrealizowany wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych - netto osiągnął wartość o 6.806,2 tys. zł i był wyższy od kwoty planowanej o ponad 2.341,2 tys. zł. Był to przede wszystkim rezultat sprzedaży wybranych obligacji skarbowych w bieżącym roku, w związku z rozpoczęciem realizacji „Planu działania na ewentualność zmiany stóp procentowych” oraz wynik z tytułu realizacji zysku ze sprzedaży (sierpień br.) certyfikatów inwestycyjnych FIZ zakupionych w 2018 i 2019 r. Dodatkowo, w związku z hossą na rynku obligacji skarbowych, wykorzystano korzystną sytuację do sprzedaży wybranych obligacji.

Fundusz z aktualizacji wyceny obligacji skarbowych brutto (niezrealizowany wynik) na koniec 2019 r. wyniósł 37,08 mln zł. Są to środki które stanowią rezerwę i mogą zostać wykorzystane w celu wsparcia realizacji budżetu.

W dalszym ciągu celem działań inwestycyjnych Kasy Krajowej w 2019 r. było budowanie wyniku odsetkowego, liczonego łącznie z wynikiem z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych netto, przy założeniu utrzymania poziomu stóp procentowych na obecnym poziomie, co najmniej do końca 2019 r. Kasa Krajowa w swojej polityce inwestycyjnej wzięła pod uwagę ryzyko zmian stóp procentowych, będących np. efektem nieoczekiwanych zdarzeń w otoczeniu gospodarczym i politycznym. Dużym problemem, z jakim Kasa Krajowa

musiała się mierzyć w okresie sprawozdawczym, to wysokie prefinansowanie przyszłorocznych potrzeb pożyczkowych Skarbu Państwa (stan na koniec września 2019 r.: 28%), co powodowało mniejszą podaż obligacji skarbowych na rynku pierwotnym a w konsekwencji utrzymywało wysokie ceny i odpowiednią niską rentowność mierzoną parametrem YTM.

Najważniejsze działania, które zmierzały do dostosowania i optymalizacji portfela aktywów finansowych, to:

1. utrzymywanie portfela komercyjnych papierów wartościowych (obligacje korporacyjne, certyfikaty inwestycyjne, listy zastawne), w celu podniesienia efektywności inwestycji przy utrzymaniu niskiego poziomu ryzyka inwestycyjnego i niewielkim ograniczeniu płynności;
2. dalsza dywersyfikacja portfela obligacji skarbowych i obniżenie wielkości duration portfela;
3. nabywanie CI FIZ – dłużnych oraz akcji – celem dalszej dywersyfikacji portfela inwestycji;
4. negocjacje indywidualnych warunków oprocentowania rachunków i lokat bankowych.

Po stronie pasywnej, tj. depozytów kas, głównym celem Kasy Krajowej było utrzymanie salda depozytów kas na poziomie z końca grudnia 2018 r. – tj. 1,7 mld.

Zaznaczyć też należy, że istotnie, o ponad 1 mln zł w porównaniu z założeniami w budżecie, obniżono koszty działania. Niższe koszty działania dotyczą przede wszystkim kosztów usług obcych w związku z niezrealizowanymi projektami inwestycyjnymi oraz oszczędnościami w zakresie usług doradczych.

Osiągnięto również wyższy, od założonego w budżecie o ponad 2 mln zł, wynik z tytułu prowizji i opłat. Na ten wynik składają się transakcje przelewowe, kartowe oraz zapytania do Biura Informacji Kredytowej.

Na potencjalne zmniejszenie wyniku finansowego za okres sprawozdawczy mogły w szczególności istotnie wpłynąć:

1. ewentualnie niekorzystne rozstrzygnięcia sporów sądowych, w szczególności z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym,
2. ryzyko utworzenia odpisów aktualizujących pomoc stabilizacyjną udzieloną ze środków zewnętrznych: pożyczki Saltus TUW lub obligacji własnych a objętych przez SaltLux Holding S.a.r.l., głównie w związku z realizacją przez niektóre kasy wyroku TSUE z dnia 19 września 2019 r. w przedmiocie zwrotu obniżki kosztów kredytu konsumenckiego, w związku ze wcześniejszą spłatą.

Dział XI. Przewidywane warunki realizacji wyniku finansowego w roku 2020.

Przewiduje się, że na osiągnięcie przez Kasę Krajową zaplanowanego wyniku finansowego w roku 2020 roku, będą miały wpływ następujące czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne, które przyjęto do przygotowania budżetu:

1. stabilizacja rynkowych stóp procentowych w całym okresie 2020 roku; (w okresie od marca do maja miały miejsce obniżki stóp procentowych łącznie o 1,40 p.p.),
2. utrzymana perspektywa braku zmiany poziomu stóp procentowych w kolejnych latach; (pod znakiem zapytania w związku z nieprzewidywalnością zmian makroekonomicznych spowodowanych wystąpieniem epidemii koronawirusa),
3. pozostanie w konsolidacji rynku skarbowych papierów wartościowych, które stanowią największą pozycję aktywów Kasy Krajowej i generują największą część przychodów z inwestycji finansowych; (czynnik niepewny w związku z podjęciem przez NBP od marca 2020 roku niestandardowych działań, w tym skupu obligacji skarbowych i operacji repo),
4. prowadzenie polityki inwestycyjnej, mającej na celu wybór najbardziej optymalnych instrumentów dostępnych na rynku, w granicach określonych przez przepisy art. 37 i 38 ustawy o skok, dzięki której możliwe będzie osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu przy akceptowalnym poziomie ryzyka;
5. ustabilizowanie się sytuacji kas, w tym w szczególności zatrzymanie spadku sumy bilansowej sektora kas i poprawa wyników finansowych uzyskiwanych przez kasy;
6. rozwój akcji depozytowej SKOK skutkujący pośrednim wzrostem pasywów Kasy Krajowej;
7. ograniczenie i monitorowanie wysokości ponoszonych kosztów, w szczególności związanych z realizacją nowych przedsięwzięć biznesowych.

Na potencjalne zmniejszenie wyniku mogą wpływać takie okoliczności, jak:

1. wpływ wybuchu epidemii COVID -19 na wszystkie gałęzie gospodarek światowych,
2. wpływ wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w sprawie zwrotu części prowizji kredytowych od przedterminowo spłaconych kredytów,
3. niestabilność rynków finansowych (krajowych i globalnych) w obliczu pandemii koronawirusa,
4. wzrost poziomu ryzyka operacyjnego instrumentów inwestycyjnych w związku z niepewnością sytuacji makroekonomicznej gospodarki polskiej i globalnej;
5. ryzyka polityczne (Brexit, wybory prezydenckie, wojna handlowa pomiędzy USA a Chinami, konflikty na bliskim wschodzie);

6. kształtowanie polityki pieniężnej przez Radę Polityki Pieniężnej; (wpływ epidemii koronawirusa na decyzje RPP),
7. wysokość deficytu budżetowego; (wpływ epidemii koronawirusa na wyższy deficyt),
8. wystąpienie osłabienia złotego;
9. spadek rentowności instrumentów finansowych, w jakich lokowane są środki pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej;
10. nadpłynność sektora finansowego i obniżanie stawek kwotowania depozytów dla klientów instytucjonalnych, co może wpływać na wyniki podmiotów bazujących na przychodach odsetkowych; do grupy takich podmiotów należy Kasa Krajowa;
11. wzrost należności przeterminowanych w całym sektorze instytucji kredytowych, co znajdzie odzwierciedlenie w sytuacji SKOK, a tym samym Kasy Krajowej;
12. konkurencja ze strony pozostałych podmiotów rynku usług finansowych w związku z wdrożeniem Dyrektywy PSD2;
13. ryzyko odpisów aktualizujących na pomoc udzieloną ze środków pochodzących z pożyczki Saltus TUW lub obligacji wyemitowanych przez Kasę Krajową;
14. ewentualnie niekorzystne rozstrzygnięcia sporów sądowych.

Dział XII. Ocena realizacji *Kierunków działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2018-2019.*

Rok 2019 był drugim i ostatnim rokiem realizacji działań opisanych w dokumencie: Cele Działalności Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej i metody ich realizacji na lata 2018 - 2019, przyjętym uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w dniu 14 grudnia 2017 r. (dalej jako: Cele). Niniejszy dokument opisuje cele Kasy Krajowej, które jej Zarząd zidentyfikował i opisał bazując na analizie sytuacji zarówno Kasy Krajowej jak i całego sektora SKOK. Dokument zawiera również propozycje metod, które zostaną użyte do realizacji przyjętych założeń. Biorąc pod uwagę wyniki analizy, Zarząd Kasy Krajowej zdecydował o przygotowaniu projektu, którego perspektywa czasowa będzie tylko dwuletnia. Głównymi powodami przyjęcia tak krótkiego horyzontu czasowego były: dynamika zmian w otoczeniu zewnętrznym, wiele toczących się procesów sanacyjnych oraz rozpoczęty wówczas dialog z Ministerstwem Finansów nad przygotowaniem nowelizacji ustawy o SKOK.

W 2019 r. Kasa Krajowa prowadziła działania stabilizacyjne i kontrolne dla zapewnienia jak najlepszego poziomu równowagi całego sektora i bezpieczeństwa zgromadzonych depozytów. W tym okresie Kasa Krajowa kontynuowała również działania, mające na celu utrzymanie potencjału sektora SKOK oraz zapewnienie, w możliwie najszerszym zakresie, bieżącej asymilacji zmian zachodzących na rynku usług finansowych. Stałemu monitoringowi i ocenie poddano procesy legislacyjne, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim, gdzie zgłaszane były wnioski w zakresie właściwej regulacji działalności SKOK i Kasy Krajowej, a także wyrażano opinie o projektach aktów prawnych dotyczących działalności SKOK. Kasa Krajowa prowadziła również stały przegląd otoczenia prawnego i biznesowego SKOK, ze szczególnym uwzględnieniem regulacji prawnych, zaleceń regulatora, zasad etycznych, dobrych praktyk oraz uznanych standardów międzynarodowych.

Z dużym zadowoleniem dostrzegamy i doceniamy kontynuację procesów sanacyjnych opartych o łączenia Kas z innymi Kasami. Dzięki połączeniom między Kasami nie tracimy dorobku wypracowanego w minionych latach przez naszych Kolegów i Koleżanki; pozostaje on w sektorze SKOK a powstające w ten sposób większe podmioty mają, w naszej ocenie, wyższe szanse na skuteczne konkurowanie na rynku.

Ważnym obszarem wsparcia Kas, szczególnie średnich i małych, pozostaje inicjatywa Kasy Krajowej prowadzona pod nazwą „Centrum Compliance”. Spotkania w ramach tego Centrum były organizowane regularnie przez cały rok i dostarczały uczestnikom wielu cennych informacji i materiałów (w tym wzorów dokumentacji), pomagając w realizacji obowiązków spoczywających na Kasach.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej w dniu 3 grudnia 2019 r. przyjęło Kierunki działalności i zasady rozwoju Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej na lata 2020-2022, zakreślając trzy zasadnicze cele dla Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej:

1. Podniesienie konkurencyjności usług świadczonych przez Kasy przy jednoczesnym zachowaniu ich zakresu i charakteru - Kasy powinny nadal być podmiotami dostarczającymi prostych i czytelnych dla odbiorcy usług finansowych, zaspokajających jego podstawowe potrzeby finansowe.
2. Rewitalizacja idei SKOK dla przypomnienia i spopularyzowania sposobu podejścia do świadczenia usług finansowych typowego dla unii kredytowych na całym świecie - nie dla zysku, nie dla filantropii lecz dla dobra wspólnego. Afirmacja spółdzielczego charakteru działalności.

3. Poprzez dążenie do zmiany ustawy o skok, zdefiniowanie funkcji Kasy Krajowej, aby lepiej i pełniej wpisowała się w realizację oczekiwań adresowanych do niej przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo - kredytowe oraz w szerszym zakresie była zdolna do stabilnego finansowania realizacji swoich zadań.

Dział XIII. Raport dotyczący ryzyka.

W 2019 r. odbyły się trzy spotkania Komitetu ds. Ryzyka w Kasie Krajowej. Do głównych zadań Komitetu należy ocena ryzyk, na które narażona jest Kasa Krajowa, przedstawianie wniosków oraz wydawanie rekomendacji Zarządowi Kasy Krajowej, w związku z dokonaną oceną. W ramach prac tego Komitetu dokonywana jest także ocena klasyfikacji danego ryzyka pod względem jego istotności. Ponadto do zadań Komitetu należy: wspieranie Inspektora ds. zarządzania ryzykiem w pracach dotyczących polityki, procedur i instrukcji w zakresie zarządzania ryzykiem oraz inicjowanie działań w zakresie identyfikacji, pomiaru, oceny i monitorowania ryzyka. W roku 2020 planowane jest dalsze doskonalenie systemu zarządzania ryzykiem w Kasie Krajowej.

Zidentyfikowano poniższe ryzyka w działalności Kasy Krajowej:

1. **Ryzyko utraty reputacji.** Ryzyko utraty reputacji definiowane jest jako ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku Kasy Krajowej przez klientów, kontrahentów, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną. W przypadku działalności Kasy Krajowej z uwagi na specyfikę jej konstrukcji, ryzyko reputacji materializuje się głównie w przypadku negatywnych publikacji na temat spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, co także skutkuje negatywnym wizerunkiem zarówno Kasy Krajowej jak i całego sektora SKOK. Celem ograniczenia ryzyka, prowadzony jest bieżący monitoring publikacji prasowych dotyczących Kasy Krajowej oraz SKOK, a także sytuacji w kasach. W Kasie Krajowej funkcjonuje stanowisko Rzecznika Prasowego, którego celem jest m.in. prezentowanie stanowiska Kasy Krajowej dotyczących sytuacji Kasy Krajowej oraz SKOK, udzielanie odpowiedzi na zapytania kierowane od mediów, przygotowywanie materiałów i informacji do publikacji.
2. **Ryzyko operacyjne.** Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest bieżące utrzymywanie poziomu ryzyka operacyjnego na dopuszczalnym poziomie, niezagrażającym prowadzonej działalności Kasy Krajowej. Kasa Krajowa posiada odpowiednie procedury oraz Centrum Zapasowe umożliwiające kontynuację prowadzonej działalności w kluczowych obszarach związanych z prowadzeniem rozliczeń członków SKOK oraz składaniem zapytań kredytowych. W Kasie Krajowej zostały także wdrożone plany awaryjne służące przeciwdziałaniu i minimalizowaniu negatywnych skutków nieoczekiwanych zdarzeń, w tym ataków wewnętrznych i zewnętrznych, które mogą zaszkodzić funkcjonowaniu organizacji. W ramach procedury, przeprowadzono test planu ciągłości działania w Kasie Krajowej. Opracowano raport z analizy ryzyka operacyjnego, bezpieczeństwa informacji i plan postępowania z ryzykiem w Kasie Krajowej. W ramach ryzyka operacyjnego Kasa Krajowa identyfikuje następujące istotne ryzyka: ryzyko technologiczne i techniczne, ryzyko prawne, ryzyko prania pieniędzy, ryzyko bezpieczeństwa oraz ryzyko zdarzeń zewnętrznych (ciągłości działania).
3. **Ryzyko płynności.** Celem zarządzania ryzykiem płynności jest ograniczanie ryzyka nie wywiązania się Kasy Krajowej z bieżących zobowiązań w wyniku niedopasowania przepływów finansowych. Głównymi metodami zarządzania ryzykiem płynności są między innymi: codzienne, bieżące monitorowanie pozycji płynności finansowej Kasy Krajowej, rejestrowanie z jednej strony kwot i terminów zapadalności aktywów oraz kwot i terminów wymagalności pasywów. Z zestawienia pozycji aktywów i pasywów powstaje mapa płynności, pokazująca saldo przepływów pieniężnych w bieżącym dniu oraz w kolejnych dniach w przyszłości.
4. **Ryzyko kredytowe.** Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest minimalizowanie ryzyka wystąpienia potencjalnej straty związanej z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązania lub pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania. W ramach ryzyka kredytowego Kasa Krajowa identyfikuje następujące ryzyka: ryzyko portfela kredytów standardowych, portfela papierów dłużnych oraz portfela depozytów. Głównymi metodami zarządzania ryzykiem kredytowym są:
  - rozdzielenie funkcji analitycznych od decyzyjnych;
  - badanie zdolności dłużników do wywiązania się zobowiązań;
  - wymóg ustanawiania adekwatnych zabezpieczeń;
  - określenie poziomów decyzyjnych w przypadku inwestycji finansowych;
  - wyznaczanie limitów inwestycyjnych;
  - systematyczne monitorowanie spłat zobowiązań.
5. **Ryzyko cen instrumentów.** Celem zarządzania ryzykiem cen instrumentów jest ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany cen instrumentów finansowych. Głównymi czynnikami wpływającymi na występowanie ryzyka cen instrumentów są:

- sytuacja makroekonomiczna;
- poziomy stóp procentowych w Polsce i na świecie;
- poziomy stawek rynkowych jak np. WIBID, WIBOR;
- sytuacja płynnościowa sektora bankowego w Polsce;
- podaź i popyt na rynkach giełdowym, papierów wartościowych, itp.

Główne metody zarządzania i ograniczania ryzyka cen instrumentów polegają na odpowiednim doborze portfela instrumentów finansowych i odpowiednim kształtowaniu struktury aktywów i pasywów.

6. **Ryzyko stopy procentowej.** Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany stóp procentowych. W ramach ryzyka stopy procentowej, Kasa Krajowa identyfikuje następujące ryzyka: ryzyko bazowe, ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyko opcji klienta.

Głównymi metodami zarządzania ryzykiem stopy procentowej są między innymi:

- polityka cenowa Zarządu Kasy Krajowej w zakresie oprocentowania depozytów i kredytów dla SKOK;
- powiązanie stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, mających jednocześnie te same okresy przeszacowania;
- dopasowanie wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych.

W okresie sprawozdawczym, w ramach cyklicznego przeglądu, dokonano aktualizacji wewnętrznych regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem w Kasie Krajowej.

Dział XIV. Rezerwy tworzone na sprawy sądowe oraz odpisy aktualizujące.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. przeciwko Kasie Krajowej toczyło się 27 spraw sądowych o charakterze majątkowym, przy czym 12 spraw prowadzonych było w pierwszej instancji, 11 spraw w drugiej instancji, a w 4 sprawach wniesiono skargi kasacyjne do Sądu Najwyższego. Po dniu bilansowym, w dniu 3 marca 2020 r., Kasa Krajowa wniosła skargę kasacyjną od jednego z prawomocnych wyroków o wartości przedmiotu zaskarżenia 315.770 zł, zaś w dniu 28 marca 2020 r. apelację od jednego z wyroków sądu I instancji o wartości przedmiotu zaskarżenia 232.302 zł.

Łączna wartość przedmiotu sporu w sprawach rozpoznawanych przez sądy pierwszej i drugiej instancji, tj. w sprawach, w których nie wydano prawomocnych orzeczeń, wynosi 322.041.716,34 zł (bez odsetek), na którą składają się roszczenia zgłoszone w pozwach:

1. Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o zasądzenie kwoty 269.844.877,74 zł wraz z odsetkami ustawowymi:
  - a. od kwoty 269.840.445,84 zł (stanowiącej - według powoda - należną BFG kwotę wolnych środków funduszu stabilizacyjnego) od dnia 24 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
  - b. od kwoty 4.431,90 zł (stanowiącej odsetki ustawowe za zwłokę w przekazaniu kwoty wolnych środków funduszu stabilizacyjnego w kwocie 888.814,37 zł) od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.
2. Jednego z banków, jako następcy prawnego jednej z Kas, o łącznej wartości przedmiotu sporu 3.160.800,69 zł (wraz z odsetkami ustawowymi od dni wskazanych w pozwach do dnia zapłaty) – sprawy związane z zawieszeniem w okresie 2008-2009 działalności tej Kasy i ustanowieniem zarządcy komisarycznego.
3. Syndyków masy upadłości dwóch Kas o zasądzenie kwot wskazanych w pozwach, tj. łącznie 11.847.452,91 zł (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dni wskazanych w pozwach do dnia zapłaty) z tytułu zwrotu wkładów na fundusz stabilizacyjny.
4. Syndyków masy upadłości trzech Kas o zasądzenie kwot wskazanych w pozwach, tj. łącznie 36.546.965,00 zł (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dni wskazanych w pozwach do dnia zapłaty) z tytułu odpowiedzialności Kasy Krajowej do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów.
5. Syndyków masy upadłości dwóch Kas o zasądzenie kwot wskazanych w pozwach, tj. łącznie 641.620,00 zł (wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dni wskazanych w pozwach do dnia zapłaty) z tytułu zwrotu składek wpłaconych na fundusz reklamowo - promocyjny.

Zgodnie z oceną pełnomocników procesowych Kasy Krajowej 18 spraw niezakończonych wydaniem prawomocnych orzeczeń, o łącznej wartości przedmiotu sporu 3.802.420,69 zł obarczonych jest średnim ryzykiem, natomiast 6 spraw (w tym powództwo BFG), o łącznej wartości przedmiotu sporu 318.239.295,91 zł, obarczonych jest niskim ryzykiem, co wskazuje na duże prawdopodobieństwo oddalenia powództw.

Jeżeli chodzi o sprawy, o których mowa w pkt 4 powyżej, należy zwrócić uwagę, że w dniu 12.12.2019 r. Sąd Najwyższy po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej zagadnienia prawnego w sprawie o sygn. III CZP 42/19, podjął uchwałę następującej treści: „Syndykowi masy upadłości spółdzielczej kasy oszczędnościowo - kredytowej nie

przysługuje roszczenie wobec członków kasy o pokrycie straty bilansowej kasy w oparciu o postanowienia statutu przyjęte na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo - kredytowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 2386 ze zm.), wprowadzające podwyższoną odpowiedzialność członków za straty powstałe w kasie do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów, jeżeli przed ogłoszeniem upadłości kasy, walne zgromadzenie (zebranie przedstawicieli) nie podjęło uchwały o pokryciu w ten sposób straty (art. 38 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1285 ze zm.).”.

Uchwałą nr 4 z dnia 31 października 2019 r. Zarząd Kasy Krajowej uchylił Procedurę Systemu Zarządzania Jakością PR11/QP7 Procedura tworzenia i rozwiązywania rezerw na sprawy sądowe, przyjętą uchwałą nr 1 Zarządu Kasy Krajowej z dnia 30 maja 2019 r., i przyjął Procedurę Systemu Zarządzania Jakością PR11/QP7 Procedura tworzenia i rozwiązywania rezerw na sprawy sądowe w brzmieniu, jak w załączniku do tej uchwały. Wysokość rezerwy minimalnej, tworzonej zgodnie z tą Procedurą, powinna wynosić 916.535,30 zł wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., niemniej Zarząd Kasy Krajowej – mając na uwadze zawziętość i wysoki stopień skomplikowania spraw, niepewność, co do ich rozstrzygnięć w I i II instancji, a także z uwagi na stosowaną zasadę ostrożnej wyceny spraw sądowych – postanowił o utworzeniu rezerwy w wyższej wysokości, ustalając ją na poziomie 10.398.540,19 zł.

Niezależnie od powyższego w roku 2019 w stosunku do Kasy Krajowej skierowano:

1. dwa zawiadomienia do próby ugodowej z tytułu odpowiedzialności do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów w łącznej wysokości należności głównych 27.276.969,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dni wskazanych w zawiadomieniach do dnia zapłaty.
2. jedno zawiadomienie do próby ugodowej z tytułu zwrotu wkładów na fundusz stabilizacyjny w wysokości 65.024,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 12.07.2018 r. do dnia zapłaty;
3. jedno zawiadomienie do próby ugodowej z tytułu zwrotu składek na fundusz reklamowo-promocyjny w wysokości 1.105.981,97 zł (1.143.941,00 zł).

W wyżej wymienionych sprawach nie doszło do zawarcia ugód. Kasie Krajowej nie wiadomo, aby w powyższych sprawach zostały wytoczone powództwa o zapłatę.

Dział XV. Ciała statutowe Kasy Krajowej.

Rozdział 1. Zarząd Kasy Krajowej.

Organem zarządzającym Kasy Krajowej, zgodnie z art. 47 pkt 3 w zw. z art. 50 ustawy o skok oraz § 35 Statutu, jest Zarząd Kasy Krajowej, który w okresie sprawozdawczym pełnił swoją funkcję w następującym składzie:

1. Pan Rafał Matusiak – Prezes Zarządu Kasy Krajowej,
2. Pani Małgorzata Gatz – Wiceprezes Zarządu Kasy Krajowej,
3. Pani Joanna Mędrzecka – Wiceprezes Zarządu Kasy Krajowej,
4. Pan Maciej Ruczyński – Wiceprezes Zarządu Kasy Krajowej.

Rozdział 2. Rada Nadzorcza Kasy Krajowej.

W strukturze Kasy Krajowej funkcję organu nadzoru pełni, zgodnie z art. 47 pkt 2 w zw. z art. 49 ust. 1 ustawy o skok oraz § 27 Statutu, Rada Nadzorcza, która w okresie sprawozdawczym działała w następującym składzie:

1. Pan Grzegorz Buczkowski – Przewodniczący Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
2. Pan Lech Lamenta – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
3. Pan Dominik Bierecki – Sekretarz Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
4. Pan Bogdan Biś – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
5. Pan Paweł Cioch – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
6. Pan Andrzej Gałązkiewicz – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
7. Pan Janusz Ossowski – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
8. Pan Mirosław Pawełczyk – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej,
9. Pan Zygfryd Schoenhoff – Członek Rady Nadzorczej Kasy Krajowej.

Rozdział 3. Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej.

W okresie sprawozdawczym, Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej, jej najwyższy organ, obradowało w dniu 29 czerwca 2019 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej przyjęło między innymi sprawozdanie finansowe Kasy Krajowej za rok 2018 i udzieliło absolutorium członkom Zarządu Kasy Krajowej. Odbyło się również Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Kasy Krajowej, które obradowało w dniu 3 grudnia 2019 r., przyjmując między innymi kierunki działalności i zasad rozwoju Kasy Krajowej na lata 2020-2022, uchwałą o zmianie uchwały nr 19 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Kasy Krajowej z dnia 19 grudnia 2014 r. ze zmianami

oraz uchwałę o zmianie Kodeksu dobrych praktyk i zasad działania spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Rozdział 4. Komisja Funduszu Stabilizacyjnego Kasy Krajowej.

Ciałem opiniodawczym Zarządu, statutowanym w § 44 ust. 1 Statutu, jest Komisja Funduszu Stabilizacyjnego.

W okresie sprawozdawczym skład Komisji Funduszu Stabilizacyjnego kształtował się następująco:

1. Pan Bogumił Krzyszczak – Przewodniczący Komisji,
2. Pan Andrzej Sosnowski – Wiceprzewodniczący Komisji,
3. Pan Krzysztof Kwiatek – Sekretarz Komisji,
4. Pani Anna Fomin – Członek Komisji,
5. Pan Marek Bąk – Członek Komisji,
6. Pan Joachim Nowak – Członek Komisji,
7. Pan Franciszek Barakowski – Członek Komisji.

Dział XVI. Zdarzenia istotne, które nastąpiły po zakończeniu roku obrotowego.

Ze zdarzeń istotnych, które nastąpiły po zakończeniu roku obrotowego należy wskazać:

1. Sprawy sądowe opisane w niniejszym Sprawozdaniu;
2. Decyzją kierownika zakładu pracy na podstawie art. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, pracodawca polecił pracownikom według harmonogramów wykonywanie pracy poza siedzibą Kasy Krajowej (praca zdalna) od dnia 11 marca 2020 r.;
3. W styczniu 2020 r. Kasa Krajowa w porozumieniu z obligatariuszem dokonała wcześniejszego wykupu ostatniej sztuki obligacji serii A poprzez konwersję wynikającą z dywidendy w kwocie 10 mln zł.,
4. Brak oprocentowania na niektórych rachunkach bankowych w związku z obniżeniem przez Radę Polityki Pieniężnej stóp procentowych NBP, w tym stopy referencyjnej do poziomu 0,10.

Dział XVII. Podsumowanie.

Zarząd Kasy Krajowej stwierdza, że cele i zamierzenia Kasy Krajowej w roku 2019 zostały zrealizowane. Wypracowany w roku 2019 wynik finansowy przyczyni się do zwiększenia funduszu stabilizacyjnego. Kasa Krajowa posiada pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań, a prawdopodobieństwo ziszczenia się zagrożeń dla niezakłóconego kontynuowania działalności, wskazanych we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego, jest ograniczone i niewielkie. Równocześnie Zarząd wskazuje, iż wszelkie wnioski z ostatnio przeprowadzonej lustracji pełnej Kasy Krajowej zostały zrealizowane.

Członkom Rady Nadzorczej, Komisji Funduszu Stabilizacyjnego, Komisji Planowania Strategicznego oraz członkom Zarządów i Rad Nadzorczych wszystkich spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz pozostałym instytucji działającym w ramach struktury SKOK, a także pracownikom Kasy Krajowej, Zarząd Kasy Krajowej składa szczególne podziękowania za dotychczasową współpracę i wytrwałość.

Sopot, dnia 3.08.2020 r.

Rafał Matusiak
Prezes Zarządu

Małgorzata Gatz
Wiceprezes Zarządu

Joanna Mędrzecka
Wiceprezes Zarządu

Maciej Ruczyński
Wiceprezes Zarządu